

53

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

IOANA PETRESCU

BALAURUL MĂRILOR

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

IOANA PETRESCU

BALAURUL MĂRILOR

Monstrum horrendum, informe, ingens !...

Vergiliu [1].

Messer [2] Gaspard lăsă pana să-i cadă dintre degete și se uită cu ciudă la rîndurile înșirate pe foaia de pergament din fața lui. „Doar n-am îmbătrînit atît încît să nu mai fiu în stare să scriu !" Mîna îi tremurase fără îndoială, căci scrierea lui gotică, înaltă și citeață de obicei, semăna acum cu a unui copil nedeprins cu slovele.

Își scoase ochelarii oftind și-și plimbă privirile pe pereții camerei lui de lucru. I se năzărea că se petrece ceva neobișnuit. Poate că ochii lui obosiți erau de vină. Dar părea că în jurul lui totul se mișcă. Ușor, nesimțit, masa de lucru tremura, la fel ca și jilțul în care ședea el. La fel și alambicele, pilniile, retortele cu forme ciudate ce se îngrămădeau într-un colț al cabinetului. Flacăra plăpîndă a lumînării pe sfîrșite arunca umbre mari pe pereți. Și umbrele prinseră a se însufleți în pîlpîitul ei sărac ; iar scheletul omenesc, pitit într-un ungher, păru că se mișcă, de parcă ar fi fost viu. Gaspard își întoarse ochii de la el cu un fior neplăcut.

Flacăra se mai zbătu o dată, de două ori și se stinse, ca furată de o nevăzută mînă. Cînd rămase pe întuneric, bătrînul învățat tresări. Parcă se simțea pîndit din umbră. „Mai rău ca o babă fricoasă" — se dojeni el. În vatră mai luceau slab cîțiva tăciuni. Vru să se ridice din jilțul său ca să aprindă o altă lumînare. În clipa aceea i se păru că aude zgomote înăbușite sub podeaua odăii. Se opri în loc, ațintind urechea. Nu erau pași omenești, mai degrabă un fel de bufnituri înfundate și înfricoșătoare : parcă ar fi bătut cineva capacul unui sicriu. Au stăruit o vreme, apoi au contenit. Și au început iar. Se deslușeau din ce în ce mai bine. Cînd păreau că vin de departe, din măruntaiele pămîntului, cînd se apropiau, de parcă ar fi fost chiar pe sub scînduri. Auzea acum niște gemete, un zornăit de lanțuri, mugete prelungi și un freamăt surd, ca și cum ar fi trecut pe dedesubt zeci de cirezi de bivoli.

Gaspard era singur în toată casa. Fata care îl slujea pleca în fiecare seară să doarmă la părinți. Așa găsise el că e mai cuviincios, ca să nu dea de vorbit gurilor rele. Dar în noaptea asta, o teamă neînțeleasă îl copleșea pe cărturarul vestit, parcă ar fi fost singur

---

[1] Un monstru înspăimîntător, uriaș și hidos...

[2] Messer — messire = titlu de onoare ce se adăuga mai întîi pe lîngă numele nobililor și mai tîrziu era atribuit doctorilor, preoților etc.

pe intreg pămîntul. Ar fi dorit, el, cel tăcut și scump la vorbă, să poată schimba citeva cuvinte cu cineva. Zgomotele se apropiaseră; creșteau inspăimintător cu fiece clipă. Bubulturi năprasnice se amestecau printre ele, făcînd să se cutremure aparatele de sticlă și zgîlțiind ferestrele. Deodată simți cum se zguduie masa grea de stejar — pe care-și sprijinea cotul — și sfeșnicul de argint de pe ea; și toate aparatele *lui de sticlă zornăiau subțire,* tresărind inspăimintate și lovindu-se intre ele. Iar globul pămîntesc, așezat peste ceasloave, după ce se cumpăni nesigur de citeva ori, ca un om beat, se rostogoli peste un morman de hirci omenești, care se risipiră peste tot locul cu un zgomot lugubru, infiorător. Odaia intreagă se legăna ca o corabie pe furtună. In colțul lui, scheletul se bălăbănea ca prins de friguri, făcindu-i semne lui Gaspard și rinjind. Invățatul sări in picioare. Nu se gindea la sine. Se gindea la scumpele lui aparate, care se clătinau primejduite. Incercă să le sprijine, să le așeze mai bine. Dar totul n-a ținut mai mult de o clipă. Acum, zgomotele se depărtau ca niște *tunete care duc furtuna* spre alte zări. Se auzea in schimb *un vuiet* prelung și jalnic venind de jos, din piață. Gaspard se apropie de fereastră și deschise oblonul. Il izbi in obraz un aer cald, înăbușitor, cu miros de pucioasă. Intunericul era negru și des, ca de smoală. O dată cu freamătul mării, pătrunse zvon de glasuri inspăimintate. Oamenii dibuiau in noapte, și vocile lor se împleteau cu mugetul valurilor intr-un murmur surd, peste care se inălțau hohotele de plins ale femeilor și țipetele copiilor.

— Unde? Unde să ne ducem?

— Marea se revarsă și inghite uscatul!

— Domnul vrea să ne piardă pentru păcatele noastre. E sfirșitul lumii!

Gaspard desprindea crimpeie de vorbe aduse de vint.

— *Du glemmis ei!* [1] *Doamne, indură-te de noi, păcătoșii!* se tinguia mulțimea și se bulucea ingrozită, cind intr-o parte, cind in alta, ca o turmă fără păstor.

Gaspard cobori și el. Ținea in mină sfeșnicul, și flacăra lumina slab chipurile pămintii și schimonosite de spaimă.

Piața din fața casei lui, așezată pe inălțime, era ințesată de lumea care fugise de teama cutremurului și a inundației.

Incercă să le vorbească oamenilor și să-i liniștească.

— Ce e cu voi? Unde mergeți? De ce vă temeți?

— Vai de noi, messer doctor, se văitau ei. E sfirșitul lumii. S-au auzit trîmbițele judecății.

— Ce nebunie a dat peste voi? Nu e sfirșitul lumii. A fost doar un cutremur, dar și acela a incetat acum. Nu mai e nici o primejdie.

Vorbea atit de liniștit, de răspicat, de parcă ar fi ținut in miinile lui toate tainele de nepătruns ale nopții aceleia. Oamenii se uitau la el nedumeriți. Tăceau cu toții. Parcă nu mai le era teamă.

---

[1] Fii îndurător!

— Dar coliba mătuşii Norna s-a prăbuşit, iar ea, biata, zace sub dărimături, se tîngui o femeie cu glas ascuţit şi iarăşi izbucniră şi celelalte in hohote de plins.

— Coliba mătuşii Norna era aşa de dărăpănată că sta să se năruie dintr-o clipă in alta. Casele voastre n-au păţit însă nimic. Mergeţi fără grijă. Ce a fost a trecut. Şi nu se mai intimplă curind. Un asemenea cutremur nu se iveşte nici la o sută de ani o dată. Mergeţi in pace la casele voastre.

Le vorbi indelung, iar oamenii il ascultau tăcuţi, bucuroşi că au scăpat numai cu spaima. Intr-un tirziu se risipiră fiecare pe la casele lor, tot sucind şi răsucind in fel şi chip păţania pe care le fusese dat s-o trăiască.

Gaspard găsi in poartă pe slujnica lui, Aslaug, împreună cu mama ei, speriate foarte.

— Messer doctor, o fi cu adevărat sfirşitul lumii? intrebă Aslaug.

Le potoli pe amindouă cu aceleaşi vorbe bune spuse şi celorlalţi. Dar mai mult decit vorbele, infăţişarea lui liniştită şi sigură de sine avea inriurire asupra tuturor.

Cele două femei porniră spre căsuţa lor, iar doctorul Gaspard sui scara agale, adîncit in ginduri...

Atitea lucruri se petrecuseră in mai puţin de o oră, lucruri de necrezut aproape pentru un fizician ca el. Era bucuros că fusese singur cind a trecut prin această încercare. Soţia şi cei doi copii ai săi se aflau la Copenhaga. Acolo cutremurul nu s-o fi simţit deloc sau mult mai slab. Epicentrul lui pare să fi fost in ţinutul acesta. Şi gîndul lui se intoarse îndărătnic la intimplările nopţii. Puse sfeşnicul pe masă şi se aşeză in jilţul său. Foaia aştepta pe jumătate scrisă. Gaspard îşi tăie o pană nouă. Voia să-şi pună rînduială in ginduri, să aştearnă pe pergament tot ce ii fusese dat să trăiască. „Chiar dacă reincepe cutremurul, chiar dacă marea cotropeşte uscatul, şi pier şi eu in prăpădul acesta, poate că mai tirziu oamenii vor găsi cele scrise de mine, cunoscind astfel ce s-a petrecut in noaptea asta de pomină“.

Şi, plin de o binecuvîntată rîvnă, îşi incepu cronica.

„Anno Domni... in noaptea de 22 iulie, in tirguşorul Bolmo din ţinutul Bergenhus de pe coasta scandinavă...“

* * *

In dimineaţa următoare, Aslaug dădu buzna, fără să bată la uşă, in cămara de lucru a stăpinului ei.

Gaspard dormea in jilţul său, cu creştetul rezemat de un in folio[1]. Pana ii lunecase dintre degete. Foile scrise in cursul nopţii zăceau

[1] In folio = volum in care fiecare coală de tipar e îndoită numai in două.

risipite pe masă. Luminarea arsese pînă la capăt, năclăind în seu sfeşnicul de argint.

Aslaug nu zăbovi lîngă el mai mult de o clipă. Lăsă pe masă, printre pergamente, tava de argint pe care se afla o cană cu lapte fierbinte şi cîteva pîinişoare calde şi alergă la fereastră, ca să deschidă larg obloanele. La scîrţîitul balamalelor ruginite, Gaspard deschise ochii. Soarele, foşnetul valurilor, aerul plin de miresme şi de adieri văratice năvăliră deodată în odaia întunecoasă şi cu miros de feştilă arsă.

— Messer, veniţi să vedeţi balaurul, messer! strigă fata făcîndu-şi cruce. Doamne, apără! Cine ştie ce ne mai aşteaptă după cele îndurate astă-noapte.

— Ce să văd, Aslaug? întrebă uimit învăţatul, aţintindu-şi privirile la lumina jucăuşă din ferestre. Ochii cenuşii îi erau ageri şi pătrunzători, ca de obicei. Nu părea deloc buimăcit de somn. Îşi trecu mîna prin coama de păr cărunt, care-i împodobea fruntea şi se ridică în picioare tacticos.

Dar fata nu mai avea răbdare. Se apropie de el şi îndrăzni să-l apuce de braţ.

— Veniţi mai repede, messer!

Niciodată nu o mai văzuse el atît de tulburată pe cumintea Aslaug: avea obrajii îmbujoraţi, ochii îi străluceau şi răsufla scurt şi repezit ca după un urcuş greu.

— Ce e, fetiţo, ce s-a întîmplat? o întrebă cu liniştea lui de totdeauna. Fără să-şi iasă din pasul lui obişnuit, o urmă totuşi pînă la fereastră. Ea îi arătă cu mîna ceva departe în larg.

— Colo! Vedeţi pata aceea neagră, messer? Ce credeţi? O fi cumva balaurul? Şi în timp ce vorbea, Aslaug îşi făcu iarăşi cruce.

Pe întinsul mării zbuciumate, cu apele roşiatice, ca de sînge, se zărea într-adevăr o pată întunecată strălucind în bătaia soarelui.

— Dă-mi ocheanul, zise Gaspard, fără să se clintească din loc, privind îngîndurat la înfăţişarea atît de ciudată a mării.

— Balaurul s-a deşteptat astă-noapte şi, lovind cu coada, a făcut să se cutremure tot ţinutul. Iar acum, uite că a ieşit deasupra, spuse Aslaug întinzîndu-i ocheanul. Du glemmis ei! oftă ea şi-şi făcu cruce. Era atît de tulburată, încît uita şi buna-cuviinţă şi sfiala, care stau atît de bine unei fete tinere, şi chiar respectul pe care-l datora stăpînului. Mîinile i se întindeau fără voie după ochean: ar fi vrut şi dînsa să privească. Şi sporovăia într-una, ea care de obicei era atît de tăcută.

— Aşa spune moş Trond, messer. El jură că pata asta nu poate fi altceva decît „hafguful"[1], adică balaurul mărilor! Povestea adineauri că ieri a înnoptat în larg, la pescuit şi l-a auzit mugind pe sub apă. Şi făcea nişte valuri uriaşe cu coada, de era să-i răs-

[1] **Hafguf — Kraken** = balaur. Termen folosit de Olaūs Wormius (1588—1654), şi de Bartholinus (1585—1630) pentru a desemna un animal gigantic care ar locui în fundul mării.

toarne barca. Nu l-ar fi crezut nimeni, bineinţeles, fiindcă Trond e un mare mincinos. Dar zgomotele le-am auzit cu toţii. Aşa că de data asta a spus şi el adevărul: a sosit balaurul şi o să ne înghită pe toţi.

În timp ce fata îndruga vrute şi nevrute, Gaspard aţintea în tăcere cu ocheanul pata aceea întunecată. „Se întinde pe o lungime destul de mare, mai mult de o milă — preţui învăţatul —, este uşor rotunjită la un capăt şi se arcuieşte ciudat, ca o spinare de balenă.

— Ce credeţi, messer? întrebă fata nerăbdătoare. O fi cu adevărat balaurul?

— Prostii! răspunse scurt Gaspard. Dă-mi surtucul şi pălăria.

Aslaug îi ajută să se îmbrace, iar el coborî scara agale şi se îndreptă spre ţărm, unde se vedea adunată o mulţime mare.

Laptele se răcise în cană şi pîinişoarele erau neatinse. Lucru mai grav, doctorul Gaspard Bartholinus nici nu se spălase pe ochi. El, care nu ieşea cu o iotă din programul hotărît pe fiecare zi, ceas cu ceas, îşi părăsise toate deprinderile. Dar nici nu era lucru de mirare. Doar nu se întîmplă un cutremur în fiecare săptămînă şi nu-i e dat oricărui geograf să vadă un fenomen atît de interesant ca apariţia unei insule aproape sub ochii lui. Căci, fără doar şi poate, era o insulă, şi zgomotele ciudate din timpul nopţii îşi aveau rostul lor în naşterea ei. Învăţatul cobora acum uliţa povîrnită care ducea la schele. Păşea cu ochii în pămînt, adîncit în gîndurile lui, şi oamenii se dădeau la o parte ca să-i facă loc.

— Bună dimineaţa, messer, îngînau scoţîndu-şi pălăriile. Aţi văzut balaurul?

Smuls pe neaşteptate din meditaţia lui, învăţatul tresări; le răspunse cu voie bună şi foarte prietenos că nu ştie încă nimic şi merge să vadă. Atunci mai mulţi dintre cei ce se întorceau spre casă o luară înapoi spre mare, însoţindu-l. Erau nespus de curioşi să-i afle părerea. Nu era doar fiştecine messer Gaspard Bartholinus, om umblat în toată lumea, care purta bonetul pătrat al doctorilor şi era profesor la Academia din Copenhaga. Scrisese el singur atîtea cărţi cîte nici nu încăpeau în dulapul lui sira[1] Conrad. Şi ei se mîndreau că văzuse lumina zilei în Bolmo un cărturar ca acesta şi că din cînd în cînd îi mai cinsteşte cu cîte o vizită. Venise acum cîteva luni să-şi vadă mama bătrînă şi suferindă. Mama îi murise acum două săptămîni, iar el rămăsese pe loc; parcă tot nu se îndura să plece, deşi avea soţie şi doi copii măricei la Copenhaga. Lumea vorbea că tînăra lui nevastă nu se gîndea decît la petreceri şi prea puţină grijă avea de messer doctor. De aceea, poate, se simţea el mai bine între oamenii simpli de aci, care îl iubeau şi trăgeau nădejde că va rămîne mereu printre ei, în casa lui frumoasă cu două caturi. Nimeni însă nu ar fi îndrăznit să-l întrebe ce are de gînd.

---

[1] Sira = titlu cu care erau cinstiţi preoţii şi călugării.

— Ce credeţi de intimplarea asta nemaiauzită, messer? intrebă pîrgarul oraşului, făcîndu-şi loc printre oameni, săltîndu-şi pîntecele uriaş. Era doar singurul în măsură să stea de vorbă cu un cetăţean de frunte ca acesta. Mare minune!

— Eu nu cred in minuni, spuse zimbind blajin Gaspard. O minune e ceva care schimbă legile firii. Un efect căruia omul nu-i poate cunoaşte cauza; şi chiar cînd omul nu cunoaşte această cauză, ea însă există şi poate fi descoperită mai tirziu prin stăruinţa lui şi prin mijloacele ştiinţei.

Pîrgarul dădu din cap a înţelegere, deşi nu înţelese mare lucru.

— Nu credeţi că ar fi mai bine să ne urcăm in turn? spuse el luîndu-l de braţ cu o mişcare totodată smerită şi curtenitoare. De acolo ne putem da mai bine seama.

Porniră împreună să urce treptele turnului de strajă, de unde se vedea pînă departe in larg. Oamenii s-au îmbulzit în urma lor ca să nu piardă un cuvînt. Cînd au ajuns pe platformă, se adunară in jurul lor, aşteptîndu-l să-şi rostească părerea. Printre ei se afla şi moş Trond, care-i privea răutăcios cu singurul lui ochi, celălalt fiindu-i mîncat de albeaţă. Pîrgarul împrumută ocheanul său lui Gaspard, care, în grabă, uitase să şi-l ia. Priviră rînd pe rînd pata aceea neagră, alungită, care semăna cu o vietate uriaşă, adormită în plutirea ei fără de grijă.

— Credeţi că e balaurul? intrebă pîrgarul infiorîndu-se şi ştergîndu-şi *sudoarea de pe frunte.*

Gaspard nu răspunse numaidecit. Privea tăcut şi incordat prin ochean. O insulă? Dacă e o insulă nouă? îşi spunea el. Fenomenul acesta fără precedent îl uluia şi pe el. Se gîndea de pe acum la comunicarea pe care o va face la academie, la uimirea pe care o va *stirni* printre *invăţaţi.*

— E o insulă, fără doar şi poate, zise el in cele din urmă inapoind ocheanul. Apoi se intoarse către oameni. Ceea ce vi se pare o minune, fie balaur sau altceva, nu poate fi decit un fenomen natural. Insula a fost pesemne ridicată la suprafaţă de o mişcare a fundului mării, care a produs şi *cutremurul* de *astă-noapte.* Şi doctorul Gaspard urmă să vorbească limpede, răspicat, potrivindu-şi cuvintele, ca de la catedra lui din Copenhaga. Inăuntrul pămîntului, de la douăsprezece leghe incolo, se găseşte un miez de foc, ce izbucneşte uneori în afară printr-o crăpătură a scoarţei pămînteşti. Nu ştiu dacă mă înţelegeţi, se intrerupse el, văzînd mutrele speriate şi neincrezătoare din jurul lui. Inchipuiţi-vă că scoarţa aceasta pămîntească, pe care stăm noi acum, e ca o plută deasupra unui ocean de foc. Se intîmplă uneori ca apele mării să pătrundă şi ele in miezul de flăcări şi atunci, acesta, la rîndul lui, se revarsă in afară detunind şi bubuind, aşa cum aţi auzit cu toţii astă-noapte.

Pe măsură ce vorbea, se însufleţea tot mai mult. I se lumina în minte tot înţelesul, şi o nouă teorie lua fiinţă.

— A avut loc aşadar un cutremur, o prăbuşire a scoarţei; tot fundul mării a fost răscolit, ridicîndu-se la suprafaţă o bucată din

acel fund. Noi nu vedem acum nimic altceva decit pămintul cel nou, insula inălțată de cutremur, incheie el, mulțumit de explicația lui. Totul i se părea acum lesne de priceput și limpede.

Oamenii il ascultaseră in tăcere. Se uitau la el nedumeriți. Moș Trond zimbea răutăcios, dind din umeri. Cum să crezi asemenea povești, bune de adormit copiii? Pămintul are in miezul lui un ocean de foc? Și noi stăm pe el și nici nu-l simțim? Și focul izbucnește deodată, așa, pe sub apă? Și oare apa nu stinge focul? Astfel de mofturi o fi spunind messer doctor Gaspard Bartholinus studenților lui din Copenhaga? Decit să fii doctor și să inveți așa ceva, mai bine ramii pescar prost la Bolmo.

Pirgarul il ascultase și el smerit, iar acum se amestecă in vorbă, impăciuitor.

— O fi și insulă, dacă așa binevoiți domnia-voastră să ne spuneți. Cu toate acestea, messer, pescarii au și el dreptate. E lucrul satanei la mijloc. Ascultați numai ce spun aceștia, care au intirziat aseară in larg.

Făcu semn bătrinului care ședea mai la o parte, intr-un grup. Moș Trond Armundsoen fusese pe vremuri pescarul cel mai bogat al satului. Dar din cele trei corăbii pe care le stăpinise cindva, rămăsese doar cu un barcaz vechi și hodorogit. Avea patima băuturii și tot ce ciștiga risipea in chefuri de se ducea vestea. Incetul cu incetul, își irosise toată averea și acum trăia de azi pe miine, singuratic și inrăit, pizmuind norocul și bunăstarea celorlalți.

La semnul pirgarului se apropie in silă, tirindu-și picioarele. O dată cu el inaintară și ceilalți doi care erau cu el.

— Apoi, noi ce să spunem, că sintem proști și nu știm carte ca messer doctor, incepu el batjocoritor.

Pirgarul il fulgeră cu o privire minioasă, și moș Trond urmă mai domol:

— Ce să zic, era o vreme frumoasă, senin sticlă, cum ați văzut cu toții. Și tocmai răsăriseră stelele. Noi nu ne induram să ne intoarcem că era atita sumedenie de pești, ca niciodată. Și am mai aruncat virșele o dată. Și așa, pe negindite, fără pic de vint, marea a inceput să clocotească mărunt, iac-așa, cum fierbe apa in ceaun. Și se făcuse mai intii galbenă ca șofranul. Și pe urmă roșie ca singele. Și barca noastră unde s-a pornit să tremure și să se poticnească și s-o ia in răspăr, ca un cal nărăvaș. Și din ape se ridica un abur cu miros inecăcios de pucioasă de nici nu ne mai puteam trage suflarea. Nu e așa? ii luă el de martori pe cei doi pescari bătrini de lingă el, care stăteau muți, clătinind din cap. Ei făcură semn că da și stupiră intr-o parte, spre mai multă incredințare.

— Intocmai! Intocmai așa cum bănuiam eu, strigă Gaspard. Și voi ce ați făcut atunci?

—Noi ce era să facem? Am pus mina pe visle și nu știam cum s-o luăm din loc mai repede; numai că mugetele care se auzeau pe dedesubt parcă se țineau de noi. Incepuse, pasă-mi-te, balaurul să se deștepte in adinc și să caște. Și slavă domnului că nu

ne-a prins acolo cînd s-a ridicat, că nu mai eram acum aici, ca să vă povestim toată tărășenia.

— Dar bine, oameni buni, spuse învățatul, nu vedeți că nu e la mijloc nici un balaur? E tocmai ce vă spuneam eu: o mișcare a scoarței pămîntului. Izbucnind focul prin vreo crăpătură pe sub apă, făcea marea să clocotească, răspîndea vapori sulfuroși și producea zgomotele acelea ciudate, pe care le-am auzit cu toții. Iar mai pe urmă s-a întîmplat prăbușirea aceea de straturi care trebuie să fi adus la suprafață insula pe care o vedem acum. Înțelegeți acum?

Dar oamenii nu înțelegeau deloc. Ceea ce istorisise moș Trond mai înainte în graiul lor și cu darul lui de povestitor li se părea mult mai ușor de crezut decît frazele întortocheate și pline de cuvinte neînțelese ale profesorului.

Gaspard oftă. Zadarnic se străduia. Își dădu seama cît de departe este de sufletele și de înțelegerea oamenilor. Se gîndi că trebuie numaidecît să meargă pe insulă. Numai la fața locului le-ar fi putut dovedi adevărul spuselor sale.

— Cine mă poate duce pînă la insulă? întrebă el. Se aștepta ca toată lumea să vrea să-l însoțească. Dar nimeni nu-i răspunse.

— Numai acolo, pe insulă, ne putem da seama de ce s-a petrecut, stărui el.

— Dar mai întîi e insulă ori nu e? se auzi vocea moale și batjocoritoare a lui moș Trond, în tăcerea care se iscase. Voi ce ziceți? se întoarse el spre pescari, care amuțiseră de tot, stînjeniți.

— V-am explicat doar toată seria de fenomene, îl întrerupse învățatul cu oarecare nerăbdare. Ce altceva poate fi?

— Și dacă e balaur? întrebă mieros bătrînul. Priviți numai cum clocotește marea în apropierea lui. Trebuie să fii smintit să te duci pînă acolo. Răsuflarea otrăvită a haiguiului se știe, doar că te împroșcă și la o milă depărtare. Și dacă scoate un braț din alea lungi, luuuungi de tot și te prinde ca în clește și te înghite?

Oamenii tăceau îngroziți.

— Prostii! se răsti mînios Gaspard.

Ca să-l mai îmbuneze, pîrgarul îi făgădui să-i facă rost cît de curînd de o barcă și de un marinar mai inimos, care să-l ducă să vadă mai de aproape „minunea". La cuvîntul ăsta, doctorul Gaspard dădu din umeri. După ce mulțumi pîrgarului și-și luă ziua bună, porni spre casă agale, frămîntînd în minte „minunea" întîmplată.

Într-adevăr, el nu credea în minuni. Credea în aparatele lui, în frumoasele lui aparate de sticlă și metal. Mai credea și în puterea cuvîntului scris: volumele grele, legate în piele de vițel, care se îngrămădeau în rafturi, pe mese, peste tot locul, și mai ales credea în puterea creierului său, în stare să descurce, să tălmăcească și să ducă mai departe slova moartă ce zăcea în file, și în experiențele ciudate din retortele și baloanele lui de sticlă.

După ce plecase stăpînul său, Aslaug se încumetă să ia ocheanul și să-l ducă la ochi. Dar, în loc să se apropie, lucrurile păreau că se

depărtează şi-şi rîdeau de ea. Pînă şi vecina Helga, care o striga de jos din piaţă, părea acum cît o musculiţă în geamul ocheanului. Il lăsă deoparte, încîudată, şi se uită la vecina Helga cu cei doi ochi mari, albaştri, ce-i fuseseră dăruiţi de natură, „cei mai frumoşi ochi din Bolmo" — spuneau flăcăii.

— Nu cobori jos la mare? o îmbie vecina. Se povestesc atîtea lucruri ciudate...

— Nu merg, oftă Aslaug. Am fost mai devreme. Acum am treabă.

Adevărul e că îl aştepta pe Niklaus, care făgăduise să vină înainte de liturghie, şi n-ar fi vrut să n-o găsească acasă.

În aşteptarea lui, se apucă să deretice prin odăi, apropiindu-se *cînd şi cînd de fereastră, ca să arunce o privire nerăbdătoare în* piaţă.

Dar Niklaus nu se vedea nicăieri. Necăjită că nu mai vine, Aslaug se război cu saltelele şi cu pernele de puf, pe care prinse să le scuture pînă le ieşiră fulgii. Mai pică un strop de apă în tingirea unde fierbea înăbuşit o halcă mare de porc, răspîndind miros plăcut de mirodenii. Se învîrti iar prin camera de lucru a stăpînului, unde nu avea voie să atingă nimic, stîrnind şi mai mult praful din cărţi şi de pe aparate cu o cîrpă trecută uşor pe deasupra lor. Adună la un loc, oftînd şi făcîndu-şi cruce, mormanul de hîrtii risipite în timpul nopţii. Şi apoi se îndîrji împotriva pardoselii, la care nu pusese doctorul nici o oprelişte. Frecă bine lespezile cu peria şi cu leşie pînă ce străluciră albe ca neaua. Se îndreptă din şale şi-şi şterse broboanele de sudoare de pe frunte cu dosul palmei.

Era voinică fata, Aslaug! Trăgea la lopeţi în balenierele cele mari alături cu flăcăii şi mînuia cu uşurinţă plasele pline de peşte.

Cu cîţiva ani în urmă, Aslaug mergea la pescuit cu tatăl ei şi cu Niklaus, un orfan care crescuse pe lîngă casa lor şi-şi zicea logodnicul ei încă de pe cînd erau copii. Într-o vară, Niklaus se tocmi pe o corabie daneză care pleca de la Bergen să colinde lumea. „Vreau să cîştig bani mulţi, înţelegi tu? — îi spusese el lui Aslaug — ca să putem şi noi închega o gospodărie..." Aslaug încuviinţase, deşi nu înţelegea de ce le-ar fi trebuit atîţia bani pentru gospodăria lor. Erau şi alţii mai săraci decît ei care, slavă domnului, întemeiau un cămin. Dar îşi dădea seama că pe Niklaus îl mîna de colo pînă colo un fel de nelinişte, o nevoie de schimbare, care nu-i dădea pace. Oftînd, Aslaug îl lăsă să plece. Astfel rămase ea singură să-şi ajute tatăl bătrîn. Nu era lucru obişnuit ca o fată să iasă la pescuit. Şi vecinele cam cîrteau împotriva ei. Unei femei îi e dat să ţeasă, să toarcă, să gospodărească, nicidecum să îmbrace pantaloni de piele şi să tragă la lopeţi sau să arunce plasa. Dar fetei puţin îi păsa de părerea lor.

Porneau dis-de-dimineaţă în larg. Bătrînul şedea la cîrmă. Nici n-ar fi fost în stare de mai mult. De cînd îi muriseră trei feciori, unul la oaste şi ceilalţi înecaţi, ajunsese de tot nevolnic. Aslaug însă era un ajutor nepreţuit. Mînuia pînzele ca cel mai încercat marinar şi arunca volocul cu dibăcie.

Mulți flăcăi veniseră în pețit. Printre ei era și Ruidkist, negustorul, om cu vază, care ținea prăvălia și hanul din Bolmo și care își clădise de curînd casă nouă și încăpătoare, aproape de a doctorului Gaspard. Dar ea îl respinsese și pe el, ca și pe ceilalți. In așteptarea lui Niklaus, intrase în slujba bătrînei doamne Gaspard, care auzise de curajul fetei și voise numaidecît s-o ia pe lîngă dînsa.

Niklaus se întorsese în sfîrșit. Banii îi cheltuise toți pe drum și era chinuit de *remușcări*.

Își petrecea ziua întreagă pe un scăunel lîngă vatră și repara plasele, făcînd planuri cu bătrînul.

— La primăvară, spunea el, să vedeți la primăvară... Și ochii îi străluceau.

Voia să pună un catarg nou, să repare și să călfătuiască[1] barca veche, ca să poată merge iar la pescuit. Știa el niște locuri unde e numai pește de soi bun. Avea să cîștige bani mulți.

— Și atunci facem nunta, și se uita lung la Aslaug. Se uita la ea așa cum se uită un drept-credincios la sfînta fecioară.

Trecuse și primăvara, venise vara și nu se știa ce gînduri are Niklaus. Nu le puteai citi în ochii lui verzi și schimbători ca marea.

Aslaug oftă. Isprăvise de frecat și de lustruit tot ce se putea freca și lustrui în casă, de la sfeșnicele de argint și pînă la cel mai prost ceaun de fiert apă. Aruncă iar o privire pe fereastră. Il văzu pe messer Gaspard urcînd ulița spre casă. Se răsuci în loc sprintenă și, într-o clipă, așternu față de masă albă ca zăpada și aduse friptura rumenită *tocmai atît cît trebuia*. Dar, în timp ce *mîinile ei harnice* se îndeletniceau cu treburile lor mărunte, o muncea mereu același gînd: „Unde-o fi Niklaus?"

Niklaus era departe. El a fost cel dintîi care a pus piciorul pe insula cea nouă.

După ce lucrase toată ziua la barcă și se scăldase pe plaja de la Alstahong, adormise trudit, singur în bordeiul lui din pădure. N-avea habar de cele petrecute în timpul nopții. De cîteva zile se apucase cu multă tragere de inimă să repare barca. Îi pusese catargul cel nou. Schimbase cîteva scînduri și îi rămăsese numai să le călfătuiască. Era *grăbit să isprăvească lucrul înainte de* a *se scula lumea ca să poată* pleca în larg cel dintîi. După ce trîndăvise atîtea luni, îl apucase un dor nespus de larguri. Se hotărîse ca în dimineața aceea să iasă numaidecît la pescuit.

Se trezi cînd abia mijea de ziuă și alergă pe țărm. Se apucă îndată să-și călfătuiască barca. Fără îndoială că, dacă ar fi aflat de fapta lui, preotul Conrad ar fi spus că e păcat să lucrezi sărbătoarea, și încă de ziua sfintei Margret, dar Niklaus știa că barca trebuie dată la apă cît mai curînd, ca să poată ieși cu ea la pescuit. Cum era să-și piardă bunul dumnezeu sau chiar sfînta Margret vremea cu Niklaus *cînd erau atît de ocupați să primească rugile drept-credincioșilor?*

---

[1] A călfătui = a astupa cu cîlți crăpăturile dintre scîndurile unei corăbii și a le unge cu păcură.

Fapta lui va trece nebăgată în seamă. Iar el simțea că astazi, negreșit, trebuie să iasă în mare. Sfînta Margret îi va purta noroc. Pînă la sfîrșitul anului, avea să strîngă bani destui ca să cumpere cîteva prăjini de pămînt, să-și clădească o casă mai frumoasă decît a lui Ruidkist. Și atunci va putea face nuntă mare cu Aslaug, să se ducă vestea, și chiar în casa lui cea nouă. Tot frămîntînd în minte gîndurile astea, lucra de zor la barcă. Între timp soarele se ridicase de o suliță pe cer, și Niklaus privi în jurul lui întinzîndu-și mădularele ostenite. Marea era toată scăldată într-o lumină purpurie, de parcă apele i-ar fi fost însîngerate. Dar ceva neobișnuit îi atrase luarea-aminte: departe, în larg, se ivise o pată lunguiață, întunecată. Flăcăul se frecă la ochi, apoi privi iar. Dar nu era o părere. Pata era nemișcată și părea destul de mare, cam ca insula stîncoasă din fața coastei Alstahong. „Ce poate fi oare?" — se întrebă Niklaus și, în timp ce se apucă iar de lucru, privea din cînd în cînd într-acolo. Se grăbi să sfîrșească și căută cu ochii pe cineva care să-i ajute să pună barca la apă. Dar țărmul era pustiu. Oamenii trudiți de emoțiile din timpul nopții se odihneau încă. Atunci se opinti singur și trase barca pe nisip pînă la mal, apoi sări în ea. Nu mai avea răbdare. Voia să vadă mai de aproape pata aceea ciudată, care parcă ar fi fost o balenă uriașă ce se încălzea la soare, dar care poate că era o insulă, un pămînt nou. Niklaus nu știa ce e frica. Îl mîna ca totdeauna dorul lui de ceva necunoscut. „Sfîntă Margret, într-ajutor!" — își făcu cruce și întinse pînza. Vîntul era prielnic și-l ducea cu iuțeală într-acolo. Pata creștea văzînd cu ochii. Era fără doar și poate o insulă. Cine ar putea crede așa minune? Deodată îi fulgeră prin minte un gînd năstrușnic. „Eu sînt cel dintîi care am descoperit-o. Nimeni n-a văzut-o încă. Și eu sînt tot cel dintîi care o să pun piciorul pe ea. Și atunci insula e a mea. Așa mi-a spus odată messer Gaspard cînd mi-a povestit călătoriile unuia Columbus". De bucurie rîse cu hohot, apoi începu să fluiere. Oricît era el însă de pierdut în visul lui, nu se putu să nu vadă înfățișarea neobișnuită a mării. Apele erau tot tulburi și însîngerate, deși soarele se înălțase acum sus pe cer, și clocoteau mărunt, de parcă ar fi avut foc pe dedesubt. Niklaus aruncă plasa într-o doară. Și cînd o trase afară era încărcată cu pești ca niciodată: niște soiuri de pești necunoscute, cu aripioare de fluture, cu ciocuri de pasăre și lucind ca niște giuvaeruri. Flăcăul îi descărcă în fundul bărcii. Unii erau morți, alții păreau numai amețiți, se mai zbăteau încă. Se bucura de pe acum de uimirea pescarilor cînd le-o arăta minunea asta. O luă acum de-a lungul insulei, cercetînd-o cu de-amănuntul și căutînd un loc mai prielnic unde să poată acosta. Oricum, tare era ciudată și insula asta! Se arcuia ca o spinare de balaur și mai avea apoi și un gît îngust care ducea la un fel de cap rotunjit și înălțat ca o movilă. Se îndreptă spre gîtul acela, unde apa era mică, și trase barca pe pămîntul lunecos. Apoi se ridică și privi în jurul lui, semeț, ca un proprietar care-și cercetează moșiile.

Insula cea nouă se întindea netedă, fără ridicături, pe o lungime de o milă și mai bine. Într-unele locuri părea făcută dintr-o piatră

neagră şi şlefuită, care lucea orbitor în bătaia soarelui şi pe care piciorul nu se putea prinde, iar într-altele, piciorul se înfunda într-o mizgă cleioasă şi neagră, plină de scoici şi de alge. Din loc în loc erau gropi mari, în care apa mării nu se zvîntase încă. Pustiu şi tăcere ca la un început de lume. Lui Niklaus, fără să ştie de ce, i se făcu frică.Nu era nici măcar un pescăruş care să-i ţină tovărăşie. Oare de ce ocoleau pescăruşii insula? Urmări cu ochii un stol întreg care se îndrepta spre ea, bătînd moale din aripile albe; dar, o dată ajunşi în preajma ei, îi dădură de cîteva ori ocol, apoi, în loc să se abată asupra-i cu ţipete mari, cum fac de obicei şi s-o ia în stăpînire, începură să fîlfîie mai grăbit din aripi şi zburară spre ţărm ţipînd a spaimă.

— Călătorie bună! le ură Niklaus, rîzînd şi făcîndu-le semn cu mîna.

Aşadar, nici cu pescăruşii n-avea să împartă insula lui. Porni să-şi cerceteze domeniul. Picioarele îi lunecau ca pe gheaţă sau se înfundau pînă la glezne, iar din loc în loc trebuia să sară peste gropile pline cu apă. Şi totuşi, în închipuire, o vedea mai frumoasă decît grădina abatelui Conrad... „Peşte se vede a fi sumedenie. Aci va clădi un adăpost pentru bărci. Căci vor fi bărci multe. La început va lua oameni în parte la cîştig şi în curînd îşi va avea bărcile lui cu oameni tocmiţi. Colo va face o magazie pentru săratul şi uscatul peştelui. Va face negoţ în mare. Corăbii de departe vor veni pînă aici să ia peşte. Şi cu banii cîştigaţi îşi va dura gospodăria. Iată, aici e locul casei: o casă mare, cu sală largă şi cu ferestre multe, ca a lui Ruidkist. Vedea şi casa, şi livada cu pomi în floare, şi păşunile grase se întindeau pînă departe sub ochii lui. Şi de ce n-ar fi roditoare insula ca pămînturile lui Gissur Harvandsoen, care a izbutit să are şi să semene secară pe coasta stearpă de la Alstahong? Nămolul acesta, în care ţi se înfundă piciorul, pare să fie foarte mănos.

Îşi şi închipuia: Aslaug şi cu el stăpîneau tot belşugul acesta. Erau bogaţi şi respectaţi de toată lumea. Şi el îi cumpăra un colan gros de aur ca să-l poarte duminica la biserică.

Într-un tîrziu, după ce a străbătut-o în lung şi în lat, s-a rupt cu greu de pe insulă, împodobită de el cu toate frumuseţile închipuirii s-a urcat în barcă şi a pornit spre coastă.

Încă de departe a văzut lume multă adunată la schele şi care părea că-i face semne. Pescarii l-au înconjurat nerăbdători şi l-au ajutat să lege barca.

— Ai fost pînă acolo, Niklaus? întrebau pe întrecute. Şi cum era? Ce ai văzut?

— Fireşte că am fost!, se semeţia flăcăul. M-aţi văzut doar cu toţii. Eu am fost cel dintîi care am pus piciorul pe insulă, aşa să ştiţi!

— Şi nu te-a înghiţit hafguful? întrebă moş Trond.

— O fi fost adormit, că nu mişca decît prea puţin, glumi Niklaus. Dar şi cînd s-o mişca, e vai de cel ce s-o găsi în preajma lui.

Prinsese din zbor spaima oamenilor şi se gîndea că deocamdată e mai cuminte s-o întreţină. Nu dorea să se mai abată şi alţii pe la insula lui.

— Dar uitaţi-vă numai cît peşte a adus, se miră moş Trond.

Oamenii se îmbulziră să vadă şi se mirară îndelung de belşugul acela de peşte, de soiurile rare, de culorile gingaşe, nemaivăzute, ca trase cu penelul. De la Niklaus, însă, nu putură afla prea mult. Şi-l lăsară în plata domnului. Ştiau ce fire ciudată are, cît e de tăcut şi îndărătnic uneori. Femeile, în schimb, se adunaseră cu toatele în jurul lui şi-l priveau cu încîntare, ca pe un erou, ispitindu-l cu felurite întrebări. Nimeni nu avea îndrăzneala să se avînte spre insulă; spusele bătrînului Trond îi speriase. Şi iată că băiatul ăsta, pirpiriu şi gingaş ca o fată, plecase singur. Pînă şi Ruidkist veni spre el, plin de bunăvoinţă, săltîndu-şi chimirul plin şi îi întinse mîna prietenos. Iar Niklaus i-a strîns-o fără duşmănie, deşi îi cunoştea gîndurile cu privire la Aslaug. Dar el ştia acum că îşi va duce iubita pe insulă şi vor fi singurii stăpîni acolo şi puţin îi mai păsa de Ruidkist. Îşi aminti deodată că îi făgăduise logodnicei lui să treacă pe la ea înainte de liturghie şi porni grăbit într-acolo făcîndu-şi loc printre femei, dîndu-le nerăbdător la o parte, fără să le spună un cuvînt. Ele se uitară lung în urma lui, înălţînd din umeri.

— Parcă poţi să ştii dacă o fi ajuns într-adevăr zănaticul ăsta pînă la balaur? tălmăci moş Trond gîndul tuturora.

Niklaus se îndrepta spre piaţă alergînd. Era grăbit acum s-o vadă pe Aslaug, să-i împărtăşească şi ei toate minunăţiile văzute de el, ca şi toate planurile lui de viitor. Bătu la uşa doctorului Gaspard, dar n-avu răbdare să vină să-i deschidă. „Aslaug, — strigă el —, Aslaug!“ Şi zgîlţîi nerăbdător clanţa de fier.

Într-un tîrziu se ivi şi Aslaug.

— Tu eşti, Niklaus? Ai aşteptat mult? Eram sus, la messer Gaspard. Oamenii spuneau că te-ai fi dus pe insulă. Nu ţi-a fost frică?

— De ce să-mi fie frică? Am fost să iau în stăpînire insula. Ştii tu că insula e a noastră?

— A cui, a noastră? Tu ai friguri, Niklaus, uite cum îţi arde fruntea! Aslaug îi trecu mîna pe frunte şi prin pletele inelate cu duioşie de soră mai mare. Era mai mărunţel decît ea, dar subţiratic şi sprinten ca un troll [1]. Şi sub sprîncenele îmbinate, ochii verzi scăpărau. Fata îi zîmbea liniştită, ca totdeauna, şi îi vorbea ca unui copil.

— Tu trebuie să te bagi în pat.

Niklaus dădu din cap cu îndîrjire, îndepărtînd mîna dragă a logodnicei.

— Nu sînt bolnav. Mai bine ascultă ce am să-ţi spun. Ne-a povestit odată messer Gaspard despre nişte ţări necunoscute pe care le-a descoperit unul Columbus. Şi ne-a mai spus că acela care calcă

---

[1] Troll = un fel de spiriduş în mitologia scandinavă.

întîia oară pe un pămînt nelocuit ajunge stăpînul lui. Și atunci, cum eu sint cel care am pășit cel dintii... înțelegi ?

Aslaug nu-l mai intrerupea acum, dar se uita la el cu ochii ei mari, senini, uimită și puțin înfricoșată.

— *Da ! Da ! întări Niklaus. Ne așteaptă o viață frumoasă, cum* nici nu-ți închipui tu...

Și, așezîndu-se pe prima treaptă a scării, o trase lingă el. Începu să povestească visul pe care-l făcuse cu ochii deschiși, acolo, pe insulă : adăpostul pentru bărci, locuri bune de pescuit cum nu se găsesc nicăieri... și pești minunați cum nu s-au mai văzut niciodată... și bani mai mulți decit trebuie, și casa..., și o livadă... pămîntul acela nămolos de prin adîncuri pare să fie nespus de roditor.

Dar Niklaus se întunecă deodată. De ce oare ocoleau pescărușii insula lui ?

Cu bărbia în pumni, Aslaug îl ascultase fără să clipească.

— Dacă ai vrea tu, Niklaus, îl pot întreba pe messer Gaspard ; el știe toate.

— Ai dreptate, Aslaug, îi răspunse el bucuros. Du-te de-l întreabă. Eu aștept aci.

— Tu vii cu mine. Știi mai bine să-i deslușești totul. Și fata îl apucă de mînă și-l trase după ea înăuntru.

Urcară scara în fugă și se opriră în fața mesei de lucru a învățatului, care îi măsură tăcut, după ce își scoase ochelarii.

Stăteau stingheriți foarte, băiatul cu pletele lui inelate și răvășite, cu cîrlionții care i se lipeau umezi de tîmple, cu pielița albă și gene lungi ca o fată. Fata înaltă și bine legată, cu chipul ei senin, dăltuit cu măiestrie, ca al sfintelor din biserici. Messer Gaspard nu se mai sătura să-i privească, bucurîndu-se de frumusețea lor. „Ce tineri sînt !" — gîndi el. Și le pizmui tinerețea.

— Ce vreți voi ? întrebă el cu blîndețe, fiindcă nici unul nu se încumeta să vorbească.

— Spune tu, Niklaus, îl îmbie ea dîndu-i cu cotul.

Flăcăul își luă inima în dinți și începu să povestească tot ce văzuse el pe insulă. Pe măsură ce vorbea, teama și stînjeneala îi piereau ca prin farmec. Ochii îi străluceau, făcea mișcări largi care parcă ciopleau în văzduh cele povestite de el.

— Și așa, eu fiind cel dintii acolo, insula e a mea. Am vrut numai să știu dacă era adevărat ce ne-ai povestit odată despre Columbus. Domnia-ta ești omul cel mai învățat și...

— Niklaus, îl întrerupse zîmbind Gaspard, nu sînt omul cel mai învățat, totuși îți pot spune că ai și nu ai dreptate. După „jus gentium", cel ce pune întîia oară piciorul pe o insulă pustie, acesta fiind mai întotdeauna căpitanul unei corăbii, ocupă într-adevăr insula prin „jus primi occupanti". Dar nu o face pentru el ; corabia fiind a regelui, o face pentru regele și țara lui. *Înțelegi ?*

Niklaus îl privi fără să răspundă.

— Cît despre insula asta noua, e greu de spus dacă merită s-o ia în stăpînire regele. E totuşi un pămînt care ţine de Scandinavia, de ţinutul Bergenhus şi anevoie îl vei putea face să înţeleagă pe ispravnic, ca şi pe pîrgarul nostru, de altfel, că insula îţi aparţine dumitale.

— Las' pe mine, messer, că ştiu eu cum să-mi apăr dreptul, atît vreau numai să ştiu : dacă e dreptul meu ?

— Da şi nu, zîmbi iar împăciuitor învăţatul, căruia îi plăcea înflăcărarea tînărului, din punct de vedere al dreptului natural, ai dreptate. Dar mai mare peste dreptul dumitale natural este regele, care hotărăşte limitele lui. Înţelegi ?

Niklaus făcu un semn cu capul că înţelege, că e pătruns de adevărul acesta. Dar tot ce spusese Gaspard trecuse ca apa peste o piatră. El nu reţinuse nimic. Ştia doar atît că trebuie să se ducă la sira Conrad ca să-l întrebe şi pe el dacă poate lua în stăpînire insula.

— Oare ai putea să mă duci şi pe mine pe insula dumitale ? Trebuie negreşit să ajung acolo, spuse în cele din urmă Gaspard.

Niklaus zîmbi împăcat. Messer doctor zisese „insula dumitale". Aşadar, recunoştea dreptul lui.

— Fireşte că da ! răspunse cu voie bună. Oricînd doriţi. Acum ar fi prea tîrziu. Dar mîine de dimineaţă...

Gaspard încuviinţă. Hotărîră să plece chiar în zori. Niklaus îl sfătui să încalţe nişte cizme groase. Nu e uşor de umblat prin nămolul acela clisos. Şi, zîmbind, arătă spre încălţările lui, pe care noroiul se urcase pînă mai sus de gleznă. Dar Niklaus mai voia ceva. Îşi frămînta căciuliţa de piele în mîini. Gaspard îl privi întrebător :

— Mai vrei ceva ?

— Da ! Şi glasul flăcăului şovăi. Aş fi vrut s-o luăm şi pe Aslaug cu noi, dacă messer doctor îngăduie.

Fata se uită la el, fără un cuvînt. Părea mai degrabă speriată decît bucuroasă. Totuşi mulţumi doctorului şi ieşi urmată de Niklaus. Dar se opri înainte de a coborî scara.

— Ce să căutăm noi acolo, Niklaus ? îl întrebă cu teamă. Las-o focului de insulă ! Ai văzut ce a spus messer Gaspard.

— Ce ştii tu ? o întrerupse el. Insula va fi a noastră. Şi să vezi ce fericiţi o să fim amîndoi acolo.

Ea nu-i răspunse îndată. Ochii lui încercănaţi, privirile lui arzătoare ca în friguri nu-i plăceau. Insula aceea parcă îl vrăjise.

— Dar ce ai ? De ce ţi-e teamă ? stărui el şi-i luă mîna într-ale lui, care erau fierbinţi şi uscate.

— Ştiu şi eu ? Dacă totuşi o fi un balaur adormit ?

— Ai înnebunit ? strigă el mînios. Parcă ai fi moş Trond. Auzi ! Balaur ! Eu am fost acolo. Nu e nici un balaur. Dar cînd văzu că ochii ei lucesc în lacrimi, se îmblînzi. Îi mîngîie mîna. Mergem mîine în zori. Ai să vezi şi tu că nu ai de ce să te temi. Doar merge şi messer doctor, care e om învăţat şi nu se ia după neroziile oamenilor.

Fără să mai aştepte răspunsul ei, îi prinse capul între mîini şi o sărută lung pe gură. Apoi fugi. Şi Aslaug rămase să privească în urma lui oftînd.

Flăcăul trecu iar prin piaţă în goană, ferindu-se să nu fie oprit de cineva, şi se îndreptă spre casa de piatră, pitită la umbra bisericii, unde locuia preotul.

Sira Conrad era însă la biserică şi slujea liturghia.

— Sfinţia-sa a pus oameni să te caute. Ar fi vrut să-ţi vorbească. Dar nu te-au găsit nicăieri. Şi Frida, bătrîna îngrijitoare, nu mai isprăvea tot povestindu-i lui Niklaus amănuntele întîmplărilor din acea dimineaţă de neuitat.

— Uite aşa cum îţi spuneam, zicea Frida, gîfîind puţin, căci era grasă tare şi suferea de năduf, sira Conrad nici nu se trezise încă, fiindcă era obosit de noaptea asta nedormită, şi ce să vezi? Ne pomenim cu o ceată întreagă de femei. Femeile acelea nu aveau astîmpăr. În timp ce bărbaţii stăteau la schelă sau se urcau în turn şi se sfătuiau cu toţii privind în larg, ele alergau de colo pînă colo, cu ţîncii după ele, ca să ducă vestea celor ce nu ştiau încă de minunea întîmplată şi să se bucure de uimirea lor. Aşa-s femeile! N-au odihnă. Limba nu le oboseşte niciodată în gură, chiar dacă le obosesc picioarele. Of! Of!

Niklaus se uita la ea, plin de nerăbdare; ar fi vrut să scape mai repede, dar gura îi mergea ca o meliţă, şi el abia găsi o clipă potrivită ca s-o întrebe:

— Şi ce voia sira Conrad cu mine?

— Apoi, stai să vezi! Sfinţia-sa nu se sculase încă din pat, şi femeile s-au îmbulzit, m-au dat la o parte şi au intrat peste dînsul, aşa cum se afla.

— Părinte! Sira Conrad! ţipau care mai de care, de-ţi luau auzul. Balaurul! Fapta Necuratului, insula! Niklaus a fost acolo de l-a văzut. Dar era adormit.

— Pe cine l-a văzut? Ce balaur? Ce tot îmi cîntaţi?

Bietul om se zăpăcise de tot, dar, văzînd că nu scapă de ele, se înfăşură în pătură şi coborî din pat. L-au luat smintitele aproape pe sus să-l ducă jos la schele. El se împotrivea cît putea. „Hafgufu1, balaurul!" — strigau ele şi zeci de braţe se întindeau să-i arate încotro se afla. „Şi cine ziceţi că a fost acolo?" — încerca el să se lămurească. „Niklaus". „Şi n-a păţit nimic?". „Nimic, e bun zdravăn". Cînd, în sfîrşit, a izbutit să înţeleagă despre ce e vorba, sira Conrad şi-a făcut cruce, apoi a împreunat mîinile.

„Fiţi pe pace — le-a spus —, chiar dacă ar fi un balaur, nu vă face nici un rău dacă vă rugaţi domnului. Şi Ionas a sălăşluit trei zile în pîntecele şeolului şi a ieşit teafăr de-acolo. Voia domnului!" Femeile se uitau mute şi smerite la sfinţia-sa, care le vorbea ca la predică, uitînd că e înfăşurat în pătură şi poartă încă scufia de lînă pe cap. La urmă şi-au făcut cruce şi au oftat uşurate: „Dacă zice sira Conrad că nu ne face nici un rău, apoi aşa trebuie să fie". „Unde

e Niklaus? — întrebă dînsul după aceea. Vreau să-l văd numaidecît". S-au repezit iarăşi cu toatele. „Niklaus a fost jos la schelă, dar a plecat". „Căutaţi-l — spuse sira Conrad — şi aduceţi-mi-l aci". Ele s-au închinat şi au plecat în sfîrşit, lăsîndu-l să se îmbrace, căci întîrziase pentru liturghie. Acum stai şi-l aşteaptă, că trebuie să sosească într-o clipă.

Niklaus oftă. Clipa aceea se lungea la nesfîrşit, şi mătuşa Frida o umplea cu sporovăiala ei neîncetată. El îşi aţinti ochii pe un crucifix înnegrit, iar gîndul îi fugi departe, pe insula lui, împodobită cu toate frumuseţile. Nici n-auzi cînd intră preotul.

— Bună dimineaţa, Niklaus, zise acesta întinzîndu-i mîna. Să trăieşti, băiete! Am auzit ce ispravă îndrăzneaţă ai făptuit astăzi. Şi încă singur, singurel! Hai, povesteşte-mi şi mie minunea, pe care numai tu ai văzut-o de aproape.

Şi Niklaus povesti de-a fir-a-păr toată călătoria lui pe insulă. Preotul îl asculta tăcut, gînditor.

— Sira Conrad, se întrerupse deodată Niklaus, de parcă ar fi stat pe cărbuni aprinşi, eu vreau să întreb un lucru. Cum v-am spus, eu am fost cel dintîi care am pus piciorul pe insulă. Toată lumea o ştie. Atunci insula e a mea, nu e aşa?

— Cum ai spus? tresări preotul din gîndurile lui.

— Insula! Messer Gaspard a povestit mai demult, într-un grup de pescari, cum a cucerit un senior Columbus nişte insule fiindcă a fost cel dintîi. Eu tot aşa am debarcat primul şi vreau să păstrez insula asta pentru mine, fiindcă pînă şi barca era a mea, nu a regelui, cum o fi fost a lui Columbus.

Atîta nevinovăţie îl făcu pe preot să zîmbească.

— Niklaus, spuse el, nu cred că insula ar putea fi a ta, dacă, bineînţeles, e vorba de o insulă. Mă tem însă că tu te-ai înşelat. Ai luat balaurul drept insulă. Eu acum trebuie să plec la Fantoft, să-l înştiinţez pe episcop. E un fapt prea însemnat. Trebuie chiar preasfinţia-sa să hotărască ce avem de făcut. Preotul vorbise cu jumătate de glas, mai mult pentru sine, uitîndu-l pe Niklaus. Apoi deodată îşi aduse aminte de el. Cît despre celelalte, mai stăm noi de vorbă la întoarcerea mea.

Şi, ridicîndu-se în picioare, cu un zîmbet blajin, îi făcu semn să plece.

Cînd ajunse preotul Conrad la Fantoft şi se înfăţişă la palatul episcopului, monseniorul Gudmund se odihnea încă după prînz şi poruncise cu străşnicie să nu fie trezit. Zgomotele de peste noapte, care aci fuseseră mai puţin înfiorătoare, îi tulburaseră totuşi somnul.

În nerăbdarea lui, preotul împărtăşi vicarului vestea minunii, iar alţi clerici se adunară îndată în jurul lor.

Chibzuiră cu toţii şi hotărîră că asemenea întîmplare — fie că e o insulă ivită peste noapte din ocean, fie că e balena uriaşă Iasconius — nu e o întîmplare de fiecare zi şi că pot lua asupră-le marea

răspundere de a întrerupe somnul prea-sfinției-sale, ca să-i ducă vestea.

Vicarul catedralei mergea înainte, voia să aibă el plăcerea de a duce vestea monseniorului și de a se bucura de uimirea lui. În urmă venea preotul Conrad, cu ceilalți clerici, înghesuindu-se care mai de care să nu piardă nimic din priveliște.

— „In nomine Dei", începu să psalmodieze vicarul lîngă patul cu columne sculptate în care era culcat episcopul.

Dar mai mult nu zise. Și așteptă. Așteptau și ceilalți într-o tăcere smerită. Monseniorul deschise mai întîi un singur ochi, cu care privi posomorît și ursuz împrejur. Era supărat și era gata să-l închidă la loc, cînd văzu lîngă pat ceata de preoți, care-l pîndeau. Mormăi ceva, gata să adoarmă iar, dar ceilalți nu-i dădură răgaz.

— Monseniore, o veste mare, o veste nemaiauzită! Mirabile visu [1]. S-a *întîmplat o minune...*

— Cum? Ce minune? întrebă episcopul încă buimăcit de somn. Și se uită pe rînd cu asprime la toți cei de față. Numai că figura lui trandafirie și rotofeie nu izbutea să fie aspră; cu colțurile gurii lăsate în jos, arăta mai curînd ca un copilaș gata să plîngă.

— *Ce tot spuneți? se văită el și căscă lung.*

— Prea-sfințite, știți, cutremurul de astă-noapte a vădit cu adevărat voia domnului. Nu degeaba îl numesc grecii „theomenia", adică mînia lui dumnezeu... Vicarul nu pierdea nici un prilej să-și arate știința lui de carte.

— Ce vrei să spui? îl întrerupse episcopul nerăbdător.

— Că s-a întîmplat o adevărată minune. Iată, abătele Conrad de la Bolmo ne-a adus vestea. Și aci vicarul îl trase pe preot mai aproape ca să-l vadă monseniorul. Dar acesta nu-i aruncă decît o privire încruntată și fără bunăvoință. Ce-o fi născocit oare preotul ăsta ca să-l trezească din somnul lui dulce de după-amiază?

— Un balaur, prea sfințite! se repezi sira Conrad. La noi s-a ivit în largul mării un balaur. Unul care l-a văzut de aproape ține morțiș că ar fi insulă. Dar toată lumea crede că e balaur.

— Ce insulă? Ce balaur? Nu înțeleg nimic! Și episcopul privea nedumerit cînd la vicar, cînd la preot. Vorbește mai lămurit!

— Dar tocmai aci stă greutatea: că nu știm lămurit. Oamenii sînt înspăimîntat. Cei mai mulți au spus că e balaurul mărilor, halfgulful, care s-a ridicat la suprafață; că lui i se datorește și cutremurul. Este o întruchipare a satanei — zic ei din pricina mirosului de pucioasă care mai stăruie și acum. De frică nu mai iese nimeni în larg.

— Dar parcă spuneai adineauri că a fost cineva pînă acolo, îl întrerupse episcopul.

— *Un singur om s-a încumetat să se ducă. El zice că ar fi o* insulă. Dar cum să te poți încredința? Eu bănuiesc că ar fi cam smintit și mai sînt și alții ca mine.

— Ai vorbit cu el? Vreau să știu tot, spuse episcopul.

---

[1] Priveliște minunată! (pe latinește).

Sira Conrad povesti atunci cu de-amănuntul ce aflase de la Niklaus şi toate intîmplările de necrezut din dimineaţa aceea.

— Şi dumneata ce crezi? întrebă episcopul.

— Eu cred că ar fi mai bine să susţinem că e balaur. În predica mea de azi le-am vorbit oamenilor de şeolul biblic. Le-am spus că dumnezeu l-a trimis din nou ca să-i pedepsească pentru păcatele lor. Dar că dacă ei se întorc la adevărata credinţă cu tot sufletul, vor fi mîntuiţi. Poate că ne-am putea folosi de teama aceasta superstiţioasă ca să-i readucem şi pe eretici in sinul bisericii.

— Mda! mormăi încet episcopul. Superstitio...

— „Superstitio est ignorantiae filia"[1], se avîntă vicarul.

Episcopul îl fulgeră cu o privire, iar vicarul tăcu.

Monseniorul Gudmund işi muşcă fără milă buza de jos, ceea ce era semn că ar cugeta adînc.

Preotul Conrad avea dreptate. Timpurile erau grele. Credincioşii se molipsiseră cu toţii de ereziile lui Luther şi nimic nu-i mai oprea să treacă la noua credinţă. În curînd bisericile catolice îşi vor închide porţile, şi slujitorii lor vor rămîne pe drumuri, în timp ce reformaţii înfiinţează peste tot noi locaşuri de cult. O minune ca aceasta întîmplată tocmai în eparhia lui e un dar al pronlei cereşti — gîndea episcopul — şi care trebuie folosit cît mai bine. Cuminte nu e ca spaima oamenilor de balaur să fie întreţinută de preoţi. Căci dacă se va afla într-o zi adevărul — şi se va afla fără doar şi poate —, prestigiul bisericii catolice va fi lovit atît de crunt în tot ţinutul că nu se va mai putea ridica.

O insulă nouă e cu totul altceva; o insulă ivită astfel e o minune a lui dumnezeu. Mai întîi, insula trebuie sfinţită. Procesiunea făcută cu fast va atrage mulţime de credincioşi. Apoi pe ea s-ar putea ridica o biserică. De ce nu? O biserică închinată, de pildă, sfintei Margret, fiindcă insula s-a ivit tocmai la sărbătoarea sfintei. Apoi sfînta va începe la rîndul ei să facă minuni, şi insula va ajunge un loc de pelerinaj vestit. Lucrînd cu chibzuială, veniturile eparhiei pot ajunge uriaşe.

Ochii îi străluciră şi îi zîmbi lui sira Conrad.

— De balaur nici nu vreau să aud, spuse el. E, desigur, o insulă. Şi insula trebuie sfinţită. Voi oficia eu însumi slujba peste trei zile. Avem în vreo biserică de-a noastră o statuie a sfintei Margret? se adresă el clericilor.

— Este un altar al sfintei în biserica veche din Fantoft, se grăbi unul dintre ei să-i răspundă.

— Minunat! Ridici de acolo statuia, porunci el vicarului; o vom duce în procesiune pe insulă, care îi va fi închinată. Puterea sfintei va îndepărta duhurile rele, şi oamenii vor merge în pelerinaj la biserica ce o vom înălţa, aşa cum se merge la Roma sau la sfîntul mormînt.

Preoţii primiră vestea cu un murmur linguşitor şi respectuos.

---

[1] Superstiţia e fiica neştiinţei.

— Pînă atunci, continuă episcopul privind spre sira Conrad, vei avea grijă ca insula să fie cercetată și ca să se ridice o cruce acolo unde va fi altarul sfîntului lăcaș, și astfel insula va intra în stăpînirea bisericii. Cere-i vicarului toți banii de care ai nevoie pentru pregătirea procesiunii. Sfătuiește-te cu el în orice privință.

Sira Conrad se înclină, făcînd semn că a înțeles. Episcopul îi întinse prietenos mîna lui grăsuță, iar preotul sărută cu smerenie inelul.

— Sînt mulțumit de dumneata. Slujești pe domnul cu multă rîvnă. Îmi voi aduce aminte la vreme. Deci ne-am înțeles: peste trei zile, adică *duminică, voi veni la Bolmo* ca să *merg pe insulă*. Pregătește totul să fie la înălțime.

La aceste cuvinte, sira Conrad mai făcu o plecăciune adîncă și ieși urmat de vicar.

Episcopul Gudmund își frecă mîinile mulțumit. Se gîndea la uimirea arhiepiscopului Theobald cînd va afla toată povestea asta. Trufașul acela nesuferit a prins de veste acum un an că într-o eparhie de a lui o femeie născuse cinci gemeni. A făcut atîta vîlvă cu gemenii lui că vestea a ajuns pînă la Copenhaga. I-a botezat în catedrala din Nidaros cu mare pompă și a spus tuturora că îi ia sub înalta sa ocrotire. Dar ce mai însemnau acum bieții gemeni, cu care se fălea arhiepiscopul, pe lîngă acel pămînt al făgăduinței descoperit de monseniorul Gudmund?

La întoarcere, sira Conrad îl găsi pe Niklaus șezînd pe treptele de la poartă. Nu mai avusese curaj să înfrunte îmbufția bătrînei Frida și se așezase în drumul preotului, ca să nu piardă prilejul de a-i vorbi. Așteptase *multe ceasuri, și noaptea se lăsase de mult* cînd auzi portița scîrțîind, după ce se oprise o căruță. Tresări și sări în picioare.

— Ai venit iar, Niklaus? întrebă preotul. Nu prea am vreme să stau de vorbă. Am atîtea treburi că nu-mi văd capul. Îi făcu totuși loc să intre.

— Ce-a spus episcopul, părinte? întrebă el, în timp ce sira Conrad se așeza trudit într-un jilț. Ce e cu insula mea? Eu fac moarte de om pentru ea. În ochi îi strălucea o hotărîre îndărătnică.

Preotul își mîngîie bărbia încurcat.

— Insula asta, pot să ți-o spun acum, rămîne a bisericii. Va fi sfințită în ziua de duminică de însuși monseniorul Gudmund și mai tîrziu se va clădi pe ea un lăcaș de rugăciune, închinat sfintei Margret.

— Dar, după dreptul ginților, e insula mea! strigă Niklaus deznădăjduit. Așa mi-a spus messer Gaspard și el știe mai bine.

— Poate că ai dreptate, dar sfinția-sa episcopul a hotărît altfel. Insula, înțelegi tu, nu ai descoperit-o ca pe orice țară necunoscută, ci ea s-a născut din ape, printr-o minune dumnezeiască. Și un lăcaș sfînțit va fi înălțat în mijlocul ei, ca să amintească oamenilor această minune,

Niklaus păli la faţă şi se lăsă moale pe scaunul pe care-l împinsese bătrîna slujnică adineauri. Preotului îi fu milă de el.

— Frida, porunci el, adu un păhărel de rachiu de la călugări. Cînd Frida se înfăţişă cu rachiul, îl luă chiar el de pe tavă şi i-l întinse.

— Bea, băiete, şi nu-ţi face inimă rea. Rachiul ăsta de buruieni alină toate suferinţele. Şi-şi turnă şi el un păhărel. Îţi făgăduiesc să-i vorbesc de tine monseniorului Gudmund în ziua procesiunii. Poate să-ţi dea învoire să pescuieşti şi tu pe acele locuri, poate chiar să-ţi faci o colibă pe insula bisericii. Deocamdată avem însă multe de pus la cale. Tu eşti ajutorul meu de acum înainte. Tu vei merge din nou pe insulă şi vei pune o cruce acolo unde se va sluji duminică. Caută deci locul cel mai potrivit. Şi măsoară fundurile, să ştim unde poate acosta corabia cu monseniorul Gudmund, să nu păţim vreo ruşine. Dacă e nevoie, ia cîţiva oameni cu tine. Mai vorbim noi mîine. Acum sînt trudit de drum. Şi, sculîndu-se în picioare, sira Conrad îi făcu semn lui Niklaus să plece.

A doua zi, de dimineaţă, Gaspard porni spre larg în barca lui Niklaus. Aslaug îi însoţea. Vremea se vestea frumoasă. Adia un vînt uşor dinspre miazăzi, care îi ducea tocmai bine într-acolo. Niklaus se îndreptă spre insulă. Părea ursuz şi supărat, nu ca de obicei. Învăţatul îl întrebă ce are. Şi flăcăul îi povesti pe scurt toate cele aflate de la preot de cu seară.

Doctorul Gaspard sta în picioare, privea ţintă înainte şi-şi răsucea neliniştit fuiorul bărbii. „Un sfînt locaş! Hm! pufnea el minios. Pînă şi pe insula asta stearpă trebuie să pună gheara papistaşii. Ei nici nu ştiu încă dacă e un pămînt ca toate celelalte sau vreo altă ciudăţenie, dar vor să exploateze minunea. Pe de altă parte, nici unul nu se încumetă să vină să vadă la faţa locului care e adevărul".

Niklaus îşi duse barca către scobitura din mal ştiută de el. Se descălţă şi sări în apă, care-i venea pînă la genunchi. La fel făcu şi Aslaug. Traseră barca pe fundul de nămol clisos, apoi îl ajutară pe fizician să coboare. Acesta se uită în jurul său cu luare-aminte. Îl izbi şi pe el forma ciudată a insulei. Se alungea ca un trup uriaş, puţin cocoşat şi rotunjit, apoi se subţia într-un fel de gît şi se lăţea iar într-o movilă mai înaltă, care ar fi închipuit foarte bine capul unei dihănii. O luă înainte nerăbdător alunecînd prin mocirla cleioasă, dar cercetînd totul cu multă băgare de seamă.

— Vezi tu, Aslaug, strigă Niklaus ţinînd-o strîns de braţ, aci vreau să clădesc adăpostul bărcilor, fiindcă nu poate ajunge fluxul. Nici nu se poate închipui loc mai bun de pescuit ca insula asta. Aci va fi uscătoria. Şi începu să le arate cu gesturi largi tot ceea ce el vedea aievea: casa şi păşunile, şi pomii. Gaspard dădea din cap şi încuviinţa cu blîndeţe, dar îşi vedea de treabă; luă un pumn de nămol şi-l privi de aproape, frămîntîndu-l în degete şi mirosindu-l. Între timp, flăcăul trăncănea într-una. Aslaug se uita uneori pe furiş la el: băiatul îi era drag, dar închipuirea lui prea o lua razna. Ea nu

vedea in fața ochilor decit o întindere pustie și mocirloasă, atit de tristă și de posomorită, că îi se fringea inima de jale. Cum puteau fi aci livezi și pășuni? Oricum ar fi fost, intinderea asta era o insulă, fara doar și poate. Cu toată forma ei ciudată n-avea nimic inspaimintător sau misterios in ea. Gaspard culegea de zor pietricele ca un copilaș fără minte — gindi Aslaug. Lua fel de fel de ierburi de prin bălți și mocirle, umplea flacoane și gălețele.

— Cum vi se pare insula mea, messer? intrebă Niklaus.

— Băiete, spuse el intr-un tirziu — văzînd că flăcăul stătea tăcut in fața lui, așteptind răspuns —, la ce bun să-ți mai faci visuri? Iu singur mi-ai spus că se va clădi aci o biserică.

Niklaus il privi cu răutate.

— Ei și-apoi? N-au decit să-și clădească biserica. Le dau voie. E loc destul. Dar insula tot a mea rămine.

Invățatul înălță umerii și nu-i mai răspunse. Era grăbit acum să plece să cerceteze toată recolta in liniștea cămăruței lui de lucru.

Dar Niklaus trebuia mai intii să coboare crucea pe care i-o dăduse preotul. O incărcaseră în barca lui, dar nimeni nu voise să-l însoțească. Și flăcăul se lupta fără spor s-o tragă afară. Aslaug sări să-l ajute. O luară pe umeri, încovoindu-se sub povară și poticnindu-se prin mocirla alunecoasă. Au tirit-o pînă la movila care se vedea spre marginea insulei, de ai fi zis că e un cap. Capul Hafgufului. Acolo, in timp ce Niklaus săpa de zor și o înțepenea, Gaspard s-a așezat mai la o parte să se odihnească. Pămintul acesta atît de ciudat ivit din ape — cugeta el —, din toată mulțimea oamenilor, nu se găsiră decit un nebun, un invățat și o femeie să se incumete să-l cerceteze, in vreme ce sfințiile lor stau la mal și ne dau binecuvîntarea.

Gaspard avusese dreptate. La schelă aștepta sira Conrad, plimbindu-se cu pași mari, nerăbdător. Il privi cu uimire pe indrăznețul călător, apoi îl salută cu mult respect, și învățatul ii răspunse cu voie bună, arătindu-i recolta lui, purtată in brațe cu multă grijă de cei doi tineri.

— Ce spune messer doctor de minunea asta? il ispiti preotul.

— E intr-adevăr un fenomen rarissim, minunat, dacă vreți, numai prin faptul că nu e dat oricui și oricînd să-l vadă. Iar eu pot spune că sint bucuros că am putut culege observații de o insemnătate covirșitoare pentru academia noastră.

Prevăzător, își invăluia vorbele ca intr-un fel de ceață.

— Hm! Da! Voia domnului! întîmpină preotul. Duminică vom face o procesiune pe insulă. Va sluji chiar monseniorul Gudmund, spuse preotul.

Gaspard dădu din cap, dar se feri să-și spună gîndul: „Procesiune! De asta au oamenii nevoie! După ce mai intii l-a lăsat să creadă in balaur!“ Salută pe preot și porni spre casă în urma lui Aslaug.

In dimineața aceea de pomină, orășelul Bolmo imbrăcase haină de sărbătoare. Și firea intreagă parcă se pregătise și ea pentru marea

slujbă a sfinţiril. Niciodată marea nu se răsfăţase mai leneş sub mîngîierea soarelui fierbinte. Insula se intindea intunecată şi pustie.

— Mamă! E tirziu. S-a adunat toată lumea in piaţă. Şi noi cînd mergem? ţipa micul Ole privind pe fereastră in piaţă.

Nu mai avea astimpăr. Maică-sa il îmbrăcase cu hainele cele noi şi ii făgăduise că va merge şi el pe insulă, cu mătuşa Aslaug, dacă e cuminte.

O mulţime veselă şi pestriţă umplea piaţa. Culorile vii ale şorţurilor de mătase, şalurile roşii, verzi, albastre, scufiţele de horbotă albă scrobită luceau vesel şi se amestecau printre surtucele cafenii şi negre ale bărbaţilor. Un freamăt de glasuri şi de rîsete răsuna in văzduh. Oamenii îşi uitaseră spaima. Ii incînta sărbătoarea de azi.

— Uite pe mătuşa Aslaug! Şi Ole se repezi inaintea ei zburdind. Cu pasul ei falnic, fata se indrepta intr-adevăr spre ei. Era gătită cu o rochie largă liliachie, cu pieptar de catifea neagră strîns pe trup, de sub care se vedea cămăşuţa subţire şi cu mîneci largi şi creţe. Coadele ei bălaie şi groase cît o parîmă de corabie erau împletite cu panglici colorate şi ii ajungeau pînă aproape de genunchi.

Il luă pe micul Ole de mînă, o sărută pe Trude, care rămînea acasă cu copiii cei mici, şi se pierdu în mulţime. Il căuta pe Niklaus. Nu venise de dimineaţă la ea, aşa cum îi făgăduise in ajun. Acum ea îşi croia drum printre lume zimbind şi dind bineţe tuturor, dar în sufletul ei stăruia o mîhnire.

— Ce frumos e! spunea Ole incîntat. Nici de ziua regelui n-au fost atîtea steaguri.

In faţa lor se inălţa biserica de lemn înnegrit, şi turnurile ei ascuţite se înfigeau adînc în albastrul cerului. Flamuri roşii şi ghirlande împodobeau portalul şi fîlfîiau în bătaia vîntului. La capătul dimpotrivă era casa lui messer Gaspard, singura casă cu două caturi din Bolmo. De la locul ei, Aslaug privi cu mîndrie intr-acolo. Avea înfăţişare arătoasă. Fata scosese toate şalurile şi covoarele şi le atîrnase pe ferestrele deschise. Dar nici celelalte case şi dughene din piaţă nu se lăsaseră mai prejos. Fiecare avea măcar o cîrpă roşie agăţată in chip de steag sau vreun macat frumos, sau cîteva crengi verzi cu care să se împodobească. Da! avea dreptate micul Ole. Asemenea zi nu mai cunoscuseră locuitorii din Bolmo. Insuşi episcopul trebuia să sosească dintr-o clipă într-alta cu un întreg alai de preoţi. Sira Conrad se şi dusese in întîmpinarea lui. Numai moş Trond, intr-un grup de pescari, arăta supărat.

— Nu mergi pe insulă? il necăjeau oamenii.

— Eu nu am ce căuta acolo! se răstea el. Dacă sînteţi nebuni cu toţii şi aveţi poftă să vă înghită hafguful, să vă fie de bine. Eu o să vă fac o slujbă de pomenire.

— Dar nu e nici un hafguf, moş Trond, il infruntau oamenii. Doar a spus-o episcopul nostru. E o minune a lui dumnezeu. O insulă nouă. Au s-o ducă pe sfînta Margret acolo in procesiune.

— Am văzut eu ieri, spuse cineva, cînd descărcau statuia de piatră și o puneau în biserică. Uite, era o statuie cît mine de mare și grea că de abia o duceau patru oameni.

În clipa aceea, un freamăt trecu prin mulțime, răspîndindu-se din om în om.

— Vine episcopul!

Lumea se tălăzui într-o parte ca să facă loc caretei aurite cu patru cai albi. În fundul ei, oamenii văzură un omuleț rotofei și zîmbitor cu mîna ridicată în semn de binecuvîntare, iar lîngă el ședea chiar preotul lor, sira Conrad. După caretă veneau și alte butci și trăsuri de tot felul, în care se încărcaseră toți clericii din Fantoft, care făceau alai episcopului.

Clopotele începură să sune, alaiul se opri în fața sacristiei. Aci urma să se facă ceremonia schimbării veșmintelor, și apoi, după o scurtă slujbă, trebuia să pornească procesiunea spre insulă. Biserica gemea de lume. Oamenii nu se mai săturau privind la episcopul lor, care ședea țeapăn în jilțul lui. Ei! Nu ii e dat oricui să vadă de aproape chipul cel sfințit. Dar cînd a început schimbarea veșmintelor au fost și mai uimiți, mai ales femeile, care se minunau de odăjdiile grele, muiate în aur, pe care le țineau diaconii smeriți pe brațe și le întindeau pe rînd mai-marelui lor.

Messer Gaspard privea și el din locul de cinste, unde fusese poftit, și chipul lui cuvios și neclintit era de nepătruns. „Iată — gîndi el — episcopul îmbrăcă în clipa asta un stihar alb ca zăpada, simbol al nevinovăției și care trebuia deci să-i amintească să ducă o viață fără de prihană. Și hlamida-i lungă purpurie e milostenia și dragostea înfocată pentru aproapele său. Mitra care-i încinge fruntea are două colțuri unite cu un singur nod, ceea ce înseamnă că trebuie să unească într-însul știința noului și vechiului testament. Mînușile pe care și le-a scos adineauri arată că miinile trebuie să-i rămînă nepătate de atingerile lumești, iar toiagul ce i se întinde acum e semnul grijii neîncetate ce trebuie să aibă de turma pe care o păstorește. Crucea de pe piept vădește victoria pe care a avut-o asupra patimilor omenești. Dar oare își mai amintește monseniorul Gudmund de toate aceste simboluri și sfinte precepte? Le-a uitat de mult și se scufundă în mocirla păcatelor fără de teamă, nici rușine". Cam așa filozofa Gaspard în colțul său, amintindu-și de învățăturile maestrului său *Erasmus*.

Lumea, în schimb, se minuna și se desfăta la asemenea priveliște.

— Mătușă Aslaug, se auzi deodată o voce argintie în tăcerea adîncă din biserică, eu vreau să mă fac episcop cînd o să fiu mare.

Oamenii întoarseră capul, zîmbind, spre micul Ole. Aslaug se roși ca focul și-l strînse de mînă, făcîndu-i semn să tacă.

În sfîrșit, episcopul ieși din biserică, în sunetele clopotelor, înconjurat de tot alaiul de preoți, și se opri cu fața spre portal așteptînd. În urmă veneau șase diaconi zdraveni purtînd statuia sfintei sub un uranisc de catifea purpurie. Mantia ei albastră strălucea înstelată, iar

la picioarele ei se încolăcea balaurul ca un cîine credincios. Fete tinere, în alb înveșmîntate, presărau flori în calea ei, și copiii din cor intonau imn de slavă. Se alcătui cortegiul, iar procesiunea se urni încet spre schele. Preoții cădelnițau, și rugăciunile se înălțau spre ceruri o dată cu fumul de tămîie.

Oamenii erau cu toții voioși că temerile le fuseseră spulberate. Și cei vîrstnici se bucurau la fel cu copiii, de vînt, de soare, de cîntece și de priveliștea nemaivăzută. Și mai știau că la întoarcere îi așteptau în piață două butoaie cu bere dăruite de pîrgar.

La malul mării, procesiunea s-a oprit. La schele aștepta o balenieră frumos împodobită cu stegulețe și flamuri, pe care au fost urcate toate prapurile sfinte. Episcopul se îndreptă spre ea. Înainte de plecare binecuvîntă bărcile cu un gest larg, chemînd ocrotirea cerului asupra lor, să le apere de furtuni și izbeliști. Apoi păși greoi pe podețul de scînduri, ajutat de diaconi, care-l așeză pe o bancă anume împodobită cu perne și covoare. Și între timp începu îmbarcarea sfintei, care se făcu cu cea mai mare grijă. Pe rînd se adunară și preoții, și fruntașii orășelului. Apoi marinarii ridicară ancora. În timp ce corabia se desprindea încet de mal, lumea se repezea la bărci. Luntre, bărcuțe și barcaze, tot ce se găsea la schelă, fură cotropite într-o clipă de mulțime. Corabia cu sfînta se depărtase ușor, iar pînă la ea marea mișuna de ambarcațiuni de tot felul, fiecare împodobită cu stegulețe, și atît de înghesuite că nici nu se mai putea zări apa printre ele. Cu chiote și rîsete, oamenii căutau să le desprindă unele de altele și să-și ia zborul pe urma corăbiei.

Aslaug rămăsese pe mal ținîndu-l pe micul Ole de mînă. În zadar îl căutase pe Niklaus. Niklaus nu era nicăieri. Se vede că plecase mai devreme. Barca lor nu se vedea la schele. Aslaug oftă. Și n-ar fi lipsit mult să izbucnească în plîns, ca și micul Ole, care vedea cu deznădejde bărcile cum se depărtau.

— Dacă tăticul meu nu era plecat la pescuit balene, se tînguia el, am fi fost cei dintîi pe insulă.

— Nu mai plînge, puiule! Mergeți cu mine, spuse un glas voios în spatele lor. Aslaug se întoarse uimită și-l văzu pe Ruidkist. Zîmbea larg, sticlindu-și dinții de sălbăticiune, și-și pipăia ca totdeauna chimirul plin.

Fata se simțea atît de părăsită, de mîhnită, în mijlocul veseliei celorlalți, încît îi zîmbi și ea, bucuroasă că întîlnește un prieten.

— Cum se face că ești singură? Unde ți-e logodnicul? întrebă el cu puțină răutate.

— Niklaus a trebuit să plece mai devreme. Avea o mulțime de treburi, răspunse ea cu mîndrie.

— Atunci, mergeți cu mine, hotărî el. Ce noroc să vă întîlnesc! Dar se feri să spună că văzuse plecînd barca lui Niklaus în zori și că pe ea o pîndise de departe pînă a văzut-o că rămîne singură. Iată, barcazul meu e acolo, vă așteaptă. Și, fără să mai aștepte răspuns, o luă de braț și o trase într-acolo.

Era nou-nouț barcazul lui Ruidkist și era vopsit într-o culoare frumoasă, verde. Cele două catarge erau împodobite cu stegulețe. Nu semăna deloc cu barca lor veche și cîrpită, care lua apă pe la toate încheieturile. Pe bancă era așternută o pătură. Aslaug se așeză cu micul Ole lîngă ea. Băiețașul era în culmea fericirii. Pipăia totul cu mînuțele lui, și ochii îi străluceau.

Ruidkist desfăcu parîma. Barca se desprinse ușoară de la țărm.

— Mai știi să manevrezi, Aslaug? întrebă el, în timp ce întindea pînzele.

Aslaug zîmbi cu mîhnire. „La ce bun să știe?"

— Haide, ține cîrma!

Și barca porni ca săgeata pe urma celorlalte și le ajunse în curînd.

Ole ciripea vesel, punînd tot felul de întrebări. Ruidkist îi răspundea, căci Aslaug nu părea dornică să vorbească. Se uitară în jurul lor. Pînă departe nu era decît o forfoteală de bărci, o fluturare de culori pestrițe, un murmur de cîntece, care acoperea foșnetul valurilor. Prapurele țesute cu aur de pe corabie fîlfîiau vesel în bătaia vîntului.

Țărmul rămăsese pustiu. Se zăreau doar străjile în turn, iar pe chei umbra lui moș Trond se frămînta neputincioasă și se făcea tot mai mică.

Aslaug avea obrajii îmbujorați și respira cu nesaț aerul îmbătător al largurilor, care-i lipsise atîta vreme. Aștepta cu nerăbdare slujba de pe insulă: pămîntul acela va fi atunci sfințit și închinat sfintei Margret. Rugăciunile vor alunga duhurile rele care-l țineau pe Niklaus în stăpînirea lor. Cerul era senin, marea liniștită, și pe iubitul ei îl va afla desigur acolo pe insulă.

Călătoria nu ținu mult: după vreo două ceasuri erau în apropierea insulei.

— Mai avem mult? întrebă monseniorul Gudmund.

— Ajungem îndată, i se răspunse. Nu mai avem nici o jumătate de milă.

Episcopul oftă ușurat. Bietul om nu punea bucuros piciorul pe o corabie pentru că suferea cumplit de rău de mare. Și acum, cu toate că nu erau valuri mari, se îngălbenise la față, și, de sub mitra grea, care-i apăsa fruntea ca un cerc de fier, broboane de sudoare i se prelingeau pe obraji. Ar fi vrut s-o scoată sau măcar s-o ridice puțin în sus, dar nu îndrăznea. Se gîndea că ar strica de tot solemnitatea clipei. În jurul lui se alcătuise corul, care intona imnuri de slavă pentru sfînta Margret. Cei din bărci înălțau și ei glasurile, însoțind corul. Văzduhul era plin de cîntece. În mijlocul mării, sub cerul senin, ele erau de o măreție neînchipuită. Adia o boare dulce, care se juca printre flamuri, printre florile și vălurile albe ale fecioarelor și cuteza să miște pînă și faldurile grele ale mantiei episcopului.

Aslaug avea mereu ochii ațintiți înainte. Era nerăbdătoare să se vadă ajunsă pe insulă. Pata cea întunecată creștea treptat; acum se întindea lunguiață și cocoșată ca o spinare. Barcazul lui Ruidkist, cu pînzele noi și prea puțin încărcat, o luase binișor înaintea celorlalte și

în curînd au fost destul de aproape ca să zărească un omuleț care le făcea semn și care sări și el într-o barcă, pornind în întîmpinarea lor.

— Niklaus! strigă Aslaug, bucuroasă, și începu să fîlfîie o năframă albă.

Îndemnați de strigătul ei, priviră și alții într-acolo. Era într-adevăr barca lui Niklaus, numai că, în loc să se apropie, acum părea că se depărtează. Se îndrepta din nou spre insulă și-l văzură sărind pe mal pe omulețul de adineauri.

De uimire, Aslaug rămase încremenită. De ce fugea Niklaus?

Niklaus fugea de ei cu adevărat. Trase barca în scobitura știută de el și porni cu pași mari spre capătul insulei, repezindu-și brațele în toate părțile, fără rost, ca un ieșit din minți.

El venise pe insulă singur, cînd abia mijea de ziuă. Așa îl poruncise sira Conrad, cerîndu-i să măsoare fundurile și să găsească locul cel mai prielnic pentru debarcare. Lăsase vorbă unui băiețaș s-o vestească pe Aslaug de plecarea lui grabnică. O ruga să-l ierte și să vină cu messer Gaspard. Îl mîna și un gînd nedeslușit: să fie iar el cel dintîi pe insulă, pe insula lui, s-o apere de cotropitori.

Măsurase fundurile și acum aștepta. Văzu de departe flotila de bărci cu baleniera episcopului între ele, legănîndu-se greoaie ca o cloșcă în mijlocul puilor, și porni îndată în întîmpinarea ei, așa cum îi poruncise sira Conrad. Dar, apropiindu-se puțin, ochiul lui ager zărise în frunte barca lui Ruidkist. Cunoștea el foarte bine barcazul acela nou vopsit în verde. Cu uimire și cu ciudă o descoperise pe Aslaug. Nu încăpea nici o îndoială. Ea era. Cu un cap mai înaltă decît omulețul de lîngă ea, avea cosițele bălaie și cu mîna fîlfîia o năframă.

Iată că și Aslaug îl părăsea în împrejurarea asta grea. Venise cu Ruidkist! Să rămînă cu Ruidkist! Minios, întoarse barca în loc și se îndreptă iar spre insulă. Nu mai voia să-i întîmpine. N-aveau decît să se împotmolească și ei, și episcopul cu sfînta lui cu tot. Furia lui era la culme. Strîngea pumnii neputincios și scrîșnea din dinți. Ar fi vrut să-i vadă pe toți nimiciți, înghițiți de balaurul, de hafgufful bătrînului Trond. Și, odată cu ei, pe Ruidkist, și pe Aslaug, necredincioasa Aslaug. Gura lui bolborosea blesteme cumplite și amenințări. Da! Le va arăta el tuturor. Va merge la rege cu jalba lui. Și regele îi va da dreptate. Nu se putea să nu-i dea dreptate. Nu va lăsa papistașilor un pămînt care era în primul rînd al lui Niklaus, biet pescar sărman, care pășise cel dintîi pe el, dar care era, bun înțeles, și al măriei-sale, fiindcă primea dările cuvenite pentru el. Va merge chiar astă-seară la messer Gaspard să-i întocmească o jalbă frumoasă pe latinește.

Cîtă vreme va fi stat Niklaus adîncit în gîndurile sale posomorite, nici el nu-și dădu seama. Dar deodată i se păru că aude un fel de vuiet îndepărtat. Venea furtuna. Se uită în jurul lui ca trezit din somn. Fața mării se schimbase. Toată era numai un clocot de spume; cerul rămînea totuși senin, iar tunetele nu păreau că vin de acolo, ci din adîncuri. Se întețeau cu fiece clipă, prefăcîndu-se pînă la urmă într-un fel de muget înfricoșat. Niklaus se înfioră. Nu era lucru curat cu insula lui.

Pămîntul parcă îl fugea de sub picioare. Pescărușii îi dădeau ocol, cu țipetele lor ascuțite, vestitoare de furtună, și zburau apoi spre coastă. Valuri mari se repezeau acum și mușcau din mal, deși nu era încă ora fluxului. Niklaus alergă spre scobitura unde-și trăsese el barca. Dar barca nu mai era acolo. Apa se involbura in virtejuri amețitoare. Deodată, pămîntul se cutremură sub el atît de tare că il zvirli pe o coastă... N-apucă bine să se ridice in genunchi, și, in fața lui, insula se despică in două. Un hău se căscă năpraznic, prin care zbucniră apele furioase. Se agăță la vreme de muchea prăpastiei, ca să nu lunece in adinc. Crucea! De-ar ajunge la cruce! Cu fiorul morții in suflet, porni să se tirască pe pîntece, ajutîndu-se cu miinile și ferindu-se să nu cadă in vreo crăpătură dintre cele care se deschideau la tot pasul. „De-aș putea urni crucea din loc, aș pune-o pe valuri și ar putea să mă țină deasupra. Gindurile i se invălmășeau. „Nu mor... n-am să mor... cei din bărci au să mă caute... eu... Aslaug..."

Dar bărcile nu se mai vedeau nicăieri, era singur printre talazurile urlînde, în zvircolirea aceea năpraznică de sfîrșit de lume.

In sfîrșit, Niklaus ajunse la cruce și o luă in brațe, incleștat. Dar tocmai în clipa aceea, pămîntul se surpă, un val uriaș se inălță, ca împins de jos în sus, și se rostogoli peste cruce, izbind-o în plin și prinzîndu-l pe Niklaus dedesubt. Lovit, insingerat, el izbuti totuși, luptind din răsputeri, să mai iasă o dată deasupra apei. Ochii lui împăienjeniți de ceața morții mai priviră o dată împrejur; nu văzu decit ape rele, spume, talazuri involburate. Insula nu mai era. In tunete și mugete groaznice pierise. Niklaus închise ochii. Un virtej îl sorbi cu crucea dimpreună și-l tîrî în adinc. Blestemul lui se împlinise.

Bărcile pe care nu le mai putea vedea Niklaus nu erau prea departe. În voioșia obștească își urmau drumul lor spre insulă, cind deodată tunete inspăimîntătoare au cotropit văzduhul plin de cîntece. Femeile își făcură cruce speriate, bărbații strinseră cirma in pumn și priviră in sus, cercetind norii și adulmecind vîntul. Dar vîntul era slab și cerul senin și albastru ca rochia sfintei Margret. Tunetele se înteţeau totuși, se împleteau intr-un vuiet amenințător. Marea toată fierbea înspumată, plină de berbeci. „Ce să fie ?" — se întrebau oamenii ingrijorați, de la o barcă la alta. Dar iată că acolo, departe, se întimpla ceva neobișnuit. Pata cea întunecată parcă prinsese viață. Se clătina, se scutura ca din somn, părea că pornește spre bărci să le înghită.

— Vine! Vine hafguful!

Spaima era la culme. Femeile își prinseră strins în brațe copiii, care țipau și se ghemuiră la fund. Bărbații luptau din greu să intoarcă bărcile, să fugă din fața prăpădului.

— Du glemmis ei! Maică prea-curată, nu ne lăsa! se tinguiau bietele mame ingrozite.

Valuri mari se năpusteau asupra lor, acoperindu-le bocetele. Marea parcă se revărsase din matca ei și se repezea în puhoaie de apă care clocoteau. Bărcile toate săltau ca niște coji de nucă și se țineau anevoie printre vîrtejuri. Balaurul, după ce se mișcase greoi și amenințător, se învăluise în trîmbe de spumă. Nu se mai zărea decît crucea albă de la care Aslaug nu-și lua ochii. Și păru deodată că o gură uriașă și neagră s-a deschis înghițind-o. Pe locul unde fusese mai înainte insula, se năpusteau acum valuri care se ridicau pînă la cer, ciocnindu-se între ele și mugind.

— Niklaus ! striga Aslaug printre hohote de plîns. Dar nimeni n-o mai auzea. O groază nespusă îngheța inimile oamenilor. Hafguful venea spre ei pe sub apă. Se aplecau pe vîsle, tăcuți, îndîrjiți. Episcopul se îngălbenise la față ca un mort între pernele lui roșii, și degetele i se zgîrciseră într-o binecuvîntare ce nu mai avea rost.

În spaima lor, uitaseră cu toții de sfîntă. Și, deodată, o văzură clătinîndu-se pe soclul ei, gata să se prăbușească. Săriră să o sprijine.

Cîțiva marinari, care strîngeau pînzele, se apropiară și ei de statuia de piatră.

— Sfînta asta nu e bună la nimic, spuseră ei. Uite că nu ne-a putut apăra de balaur. Ne îngreunează barca de pomană. Doar n-o să pierim cu toții din pricina ei ! Și, de-odată, zeci de brațe se întinseră cu dușmănie și-i făcură vînt în mare.

Gaspard se încleștase cu o mînă de catarg și nu lăsase ocheanul nici o clipă. Din cînd în cînd, îl ștergea de spuma valurilor care îl izbea în obraz ; văzuse bine cum insula se clătinase, se cutremurase și apoi se despicase în două, prăbușindu-se înghițită de o vîltoare, și luînd cu ea pe Niklaus agățat de cruce.

— Oare ce s-a întîmplat ? îndrăzni să-l întrebe, gîtuit de spaimă și cu dinții clănțănind, sira Conrad.

— Ceea ce am numit noi insulă și cei neștiutori balaur a dispărut. E un fenomen cu totul deosebit, îi răspunse el într-un tîrziu lui sira Conrad.

Dar și pescarilor din bărci le revenise graiul, acum, că se depărtaseră de locul primejdiei și vedeau țărmul aproape.

— L-ați văzut ? striga unul bărbos cu spete largi. El era, Hafguful ! L-au trezit din somn cîntecele alea afurisite.

— Da, întărea lîngă el unul spîn, tremurînd încă de spaimă. Mai întîi s-a scuturat și apoi a pornit-o din loc și am văzut cum s-a căscat o gură uriașă, care a înhățat crucea și a tras-o în adînc.

Femeile, ghemuite la fundul bărcilor, ascultau îngrozite. Li se năzărea că văd niște brațe lungi care se mișcă pe deasupra apei, gata să le înhațe și pe ele.

Oamenii tăceau iar ; luptau cu îndîrjire să ajungă în port, care plecîndu-se din răsputeri pe lopeți, care ținînd încleștat cîrma sau potrivind pînza după vînt. Zăreau acum străjile din turn și o mogîldeață care alerga de colo pînă colo pe țărm. Era, fără îndoială, moș

Trond. Erau scăpați. Și peste puțină vreme, bărcile se îmbulziră pe urma corabiei, la schele.

Dar ce jalnică era întoarcerea aceasta! Nimic nu rămăsese din veselia și încrederea cu care porniseră. Praporele se zvîrcoleau ude, biciuite de vînt. Șalurile femeilor, frumos vopsite, se înfășurau umede, triste pe umerii lor, iar bonetele de horbotă scrobită atîrnau pleoștite de-a lungul obrajilor palizi.

— Mulțumescu-ți ție, maică prea-curată, că ne-ai mîntuit, șopteau femeile, făcîndu-și cruce, în timp ce bărbații le ajutau să coboare.

Corabia monseniorului Gudmund își lăsase pînzele și podoaba ei de steaguri de toate culorile nu mai era acum decît o adunătură de zdrențe murdare și ude.

— He! He! rîdea moș Trond cu rîsul lui răutăcios, întîmpinîndu-i pe marinari. V-a prins furtuna! A vrut hafguful să vă primească cu cinste pe voi și pe sfînta voastră.

Mai devreme fugise și el, îngrozit de puhoaiele care năvăleau înecînd schelele, dar de cum se retrăsese apa, venise iar să pîndească întoarcerea. Nu bănuia nici pe departe cele întîmplate, dar se bucura ca un nebun de chipurile schimonosite de spaimă, de hainele ude și ponosite. Se strîmbă pînă și la episcop, care era dus pe sus, ca o păpușă mare și aurită. Moș Trond îl privi îndelung, rînjind la odăjdiile pătate și obrazul pămîntiu sub mitra strîmbată pe o parte, ca pălăria unui om beat. Diaconii îl suiră în careta lui cu cai albi, care porni îndată spre Fantoft.

Între timp, tot alte bărci trăgeau la schele, și lumea se grăbea să coboare.

— Ei, povestiți-mi și mie minunile de pe insula voastră. Cum a fost slujba? Și ce a făcut sfînta?

— Ce insulă? Nu mai e nici o insulă... Hafguful... Ai avut dreptate, moș Trond... S-a scufundat cu cruce cu tot... L-a înghițit pe Niklaus...

Pescarii pe întrecute se repezeau să-i povestească, înconjurîndu-l.

La asta chiar că nu se așteptase bătrînul; rămase o clipă încremenit, dar pe urmă bucuria lui se dezlănțui năprasnică.

— Așa, vezi! Ați vrut să-l păcăliți pe hafgul. Să-i puneți botniță, mititelul de el, și să-l legați cu panglicuțe și să-l presărați cu flori ca pe un mire. I-ați dus și o mireasă într-o cușcă de aur, și uite ce a făcut el cu mireasa voastră și cu fioncurile și cu luminările sfințite și cu clopoțeii voștri. Ha! Ha! și rîsul lui amenințător se amesteca în vuietul valurilor.

— Are dreptate bătrînul, ziceau oamenii depărtîndu-se. De toate astea numai popii sînt vinovați. Ei ne-au dus acolo orbește să ne dea pradă hafgufului. Și unde le stă puterea? Că nici sfînta lor și nici măcar episcopul n-au fost în stare să potolească mînia balaurului.

Nu se îndurau să se risipească pe la casele lor. Mergeau toți în ceată, întărîtați foarte de întîmplările pe care le trăiseră și căutînd un vinovat pentru spaima lor.

Se pomeniră cu toții in piață. Ferestrele casei lui sira Conrad se vedeau luminate. Oamenii se opriră nehotăriți in fața lor.

Un flăcău vinjos cu părul roşcat se urcă pe gard.

— Preotul ăsta e un mincinos fără pereche, fraților, strigă el. — Nu a spus el in predica lui că ăsta e balaurul cel din biblie? Şi apoi, deodată, a intors-o şi ne-a păcălit cum că ar fi insulă şi să mergem la sfințire. Numai el e vinovat de moartea lui Niklaus.

— Aşa e! strigară oamenii. Ne-a spus că n-avem de ce să ne temem, că sfinta e cu noi. Haidem să ne răfuim cu el.

Dar sira Conrad auzise glasurile lor şi le-o luă inainte.

— *Stați, oameni buni,* zise el *ieşind în* prag. Ce v-a *apucat?* Veniți-vă in fire! Eu v-am spus doar cel dintii că e balaurul, şeolul biblic, şi că trebuie să vă rugați domnului ca să vă mintuie de el. Vina e a lui messer Gaspard, care ne-a amăgit pe toți, începînd cu monseniorul Gudmund, arătindu-ne tot felul de dovezi cum că ar fi insulă şi nu balaur. N-aveți decit să-i cereți socoteală de cele intimplate.

Oamenii il ascultară tăcuți, şovăind. Avea dreptate preotul. Invățatul era vinovatul cel mare.

— Lasă că nici tu nu eşti mai breaz, indrugi mereu la minciuni, il infruntă vlăjganul cel roşcat. Unde vă e puterea cu care vă lăudați atita? De ce n-a făcut sfinta voastră o minune să-l scape pe Niklaus? Mai bine vă zvirleam pe toți in mare cum am zvirlit-o pe ea. Bine a spus Luther al nostru, care e spaima popilor, că de la papă şi pină *la episcop să-i zvirlim pe toți in mare, să scăpăm* de *el.*

Preotul nu-i răspunse. Era galben la față ca un mort şi se clătina pe picioare, gata să se prăbuşească.

— *Lasă-l,* Bjoergulf, ii ziseră oamenii. Nu-ți mai pune mintea cu el... Haidem să nu pierdem vinatul celălalt, mai de preț. Te pomeneşti că o fi dat bir cu fugiții.

Dar Gaspard era in cămara lui de lucru. Încerca să-i spună un cuvint de mingiiere lui Aslaug, care plingea cu hohote.

Cind ii auzi pe oameni zgilțiind uşa, el se arătă la fereastră şi le zimbi prietenos.

— Bine-ați venit! Şi eu vream să stau de vorbă cu voi. Poftiți sus! Aslaug vă deschide indată.

Oamenii se repeziră pe scări, bulucindu-se. Umplură intr-o clipă odaia şi sala; dar de cum păşiră inăuntru işi pierdură indrăzneala. Priveau uimiți la lucrurile ciudate şi necunoscute din jurul lor. Apoi se uitară cu milă la Aslaug, care avea ochii plinşi şi-şi frăminta in neştire şorțul in miini. Folosind tăcerea lor, invățatul începu el să vorbească.

— Unul de-ai noştri a pierit astăzi şi-l plingem din toată inima. Am trecut de altfel cu toții printr-o primejdie de moarte. Dar cată acum să tragem invățătură din această grea incercare. Spusele mele s-au dovedit adevărate. Pămintul cel nou ridicat la fața mării s-a scufundat chiar dinaintea ochilor noştri, printr-o mişcare la fel cu

cea dintîi. Și iată mărturiile culese de mine pe acest pămînt, care arată că teama voastră n-avea rost. Făcu semn lui Aslaug să se apropie. Ea îi întinse o cutie plină cu bucățele de piatră.

— Vedeți aci tot ce se afla pe insula care a pierit. Bucățile acestea de rocă ușoară și poroasă nu sînt decît tuf vulcanic și cenușă întărită de apa în care a stat. Iată și scoici care erau pe fundul mării și au fost ridicate la suprafață o dată cu insula. Veniți mai aproape și priviți.

Dar oamenii priveau cu neîncredere și dușmănie.

— Lasă mofturile astea! spuse răstit Bjoergulf. Ne amăgești cu scoici și pietricele, parcă am fi copii. De unde știm noi că le-ai luat de pe insulă? Poate că le aveai de mai înainte în cămara asta de vrăjitor. Priviți numai! Ridică o hîrcă de pe jos. O țeastă de om! Și altele multe! Te împiedici de ele. Și uite colo scheletul! De ce ne dezgropi morții? Ce faci cu ei?

Oamenii se apropiară amenințători, strîngînd pumnii. Acum nici faptul că Aslaug era de față nu-i mai putea opri.

— Îmi slujesc să duc mai departe cercetările mele și să pot veni în ajutorul oamenilor, să le alin suferințele.

— Minte! Totul aci e numai minciună și vrăjitorie! Și vlăjganul roșcat apucă un ceaslov pe care-l aruncă în mijlocul aparatelor de sticlă. Alții îi urmară pilda. Răsturnară globul, sparseră aparatele. Apoi se repeziră mai îndîrjiți spre Gaspard. Dar credincioasa Aslaug veghea. Văzu primejdia de care învățatul — minat de dorința lui de a-i lumina pe oameni — nu-și dădea încă seama. Cum se afla apărată de masa lungă, cu o mișcare dibace, ea suflă în luminare. Apoi îl apucă pe învățat de mînă și-l trase afară, pe ușița scundă care se deschidea în peretele de lîngă masă.

Urmă o învălmășeală cumplită. Oamenii dibuiau pe întuneric, înjurînd, alunecînd unii peste alții, printre cioburi și hîrci risipite. Pînă la urmă, unul scăpără un amnar și văzură atunci că Gaspard a dispărut. Mînia lor era la culme. Unde a pierit blestematul de vrăjitor? Să cercetăm peste tot locul.

— Ba mai bine să dăm foc casei. Trebuie să fie ascuns prin vreun cotlon.

— Foc! Foc! Să piară cuibul vrăjitorului!

Dădură foc hrisoavelor vechi și cărților, apoi coborîră în grabă. O vîlvătaie cumplită se înălță pînă la cer. Dar Gaspard nu mai era acolo. Aslaug și cu el coborîseră pe o scăriță de frînghie în grădina din dosul casei și se pierduseră în noapte.

(Urmare în numărul viitor)

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

APARE DE TREI ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU